

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 9.7.2021 г.
C(2021) 4997 final

ANNEX 1

ПРИЛОЖЕНИЕ

към

**Решение за изпълнение на Комисията
за приемане на многогодишната работна програма
за програма LIFE
за периода 2021—2024 година**

Многогодишна работна програма за изпълнението на програма LIFE за периода 2021—2024 година

Списък на съкращенията и акронимите	2
1. ВЪВЕДЕНИЕ	5
2. СТРУКТУРА	6
2.1. Подпрограма „Опазване на природата и биологичното разнообразие“ и свързаните с нея области на интервенция	7
2.2. Подпрограмата „Кръгова икономика и качество на живот“ и свързаните с нея области на интервенция	10
2.3. Подпрограма „Смекчаване на последиците от изменението на климата и приспособяване към това изменение“ и свързаните с нея области на интервенция	13
2.4. Подпрограма „Преход към чиста енергия“ и свързаните с нея области на интервенция	16
3. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СРЕДСТВА	18
4. БЕЗВЪЗМЕЗДНИ СРЕДСТВА	20
4.1. Безвъзмездни средства за действия	21
4.1.1. Стандартни проекти за действия (СПД)	21
4.1.2. Стратегически проекти (СП)	23
4.1.3. Проекти за техническа помощ (проекти за ТП).....	27
4.1.4. Други действия (ДД).....	30
4.2. Процедура за представяне на предложения и за подбор за безвъзмездни средства за действия.....	31
4.2.1. Едноетапна процедура за СПД, проекти за ТП и „други действия“	31
4.2.2. Двуетапна процедура за СПД	34
4.2.3. Двуетапна процедура за стратегически проекти	35
4.3. Безвъзмездни средства за оперативни разходи	38
4.4. Процедура за представяне на предложения и за подбор за безвъзмездни средства за оперативни разходи.....	39
4.5. Индикативен график за поканите за представяне на предложения.....	41
5. ДРУГИ ФОРМИ НА ФИНАНСИРАНЕ	42
5.1. Договори за обществени поръчки.....	43
5.2. Награди.....	43
5.3. Дейности в подкрепа на инвестициите, включително смесено финансиране ..	43

5.3.1. Подкрепа за финансиране на техническа помощ за инвестиции в областта на околната среда и климата	43
5.3.2. Подкрепа за финансиране на инвестиции в енергийна ефективност и енергия от възобновяеми източници	46
5.4. Подкрепа за финансиране на други действия при непряко управление	47
5.4.1. Финансова подкрепа за други дейности при непряко управление в областта на околната среда и климата	47
5.4.2. Финансова подкрепа за мобилизиране на инвестиции от частния сектор в енергийна ефективност	47
5.5. Проекти, финансирани посредством други форми на финансиране, като по силата на член 9, параграф 3 вноските се включват в 85-те процента.....	48
6. КУМУЛАТИВНО ФИНАНСИРАНЕ	49

Списък на съкращенията и акронимите

BEST	Схема за безвъзмездни средства за дейности за биологично разнообразие в най-отдалечените региони и в отвъдморските страни и територии
ДКП	Действия за координация и подкрепа
DEEP	Платформа за намаляване на риска за енергийната ефективност
ИА	Изпълнителна агенция
EASIN	Европейска информационна мрежа за чужди видове
EEFIG	Група на финансовите институции за енергийна ефективност
ЕИБ	Европейска инвестиционна банка
Механизъм ELENA	Европейска програма за подпомагане в областта на енергетиката на местно равнище
EIR	Преглед на изпълнението на политиките в областта на околната среда
EIT	Европейски институт за иновации и технологии
СТЕ	Схема за търговия с емисии
EMAS	Схема за управление по околна среда и одит
ФАО	Организация за прехрана и земеделие
FISE	Европейска информационна система за горите
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
МАЕ	Международна агенция по енергетика
IUCN	Международен съюз за опазване на природата и природните ресурси
ОЗИ	Подпомагане на общностите на знание и иновации на Европейския институт за иновации и технологии
LUCAS	Рамково изследване на земеползването/земното покритие
МРП	Многогодишна работна програма
МДПА	Мониторинг, докладване, проверка и акредитация
НПКЗВ	Национални програми за контрол на замърсяването на въздуха
НПЕК	Национални планове в областта на енергетиката и климата
НПДЕЕ	Национални планове за действие за енергийна ефективност

НТЕ Национален таван за емисии

РПД Рамка за приоритетни действия

ДД Други действия

ОИСР Организация за икономическо сътрудничество и развитие

ОООС Организационен отпечатък върху околната среда

СПОООС Секторни правила за организационен отпечатък върху околната среда

ПООС Продуктов отпечатък върху околната среда

ППООСКП Правила за проучване на отпечатъка върху околната среда на категории продукти

ПЗП Проекти, свързани с конкретни законодателни и политически приоритети

ПУРБ Планове за управление на речни басейни

СПД Стандартни проекти за действия

ССБС Специфично споразумение за отпускане на безвъзмездни средства

СИП Стратегически интегрирани проекти

SMART Конкретни, измерими, достижими, реалистични и своевременни

СПОП Стратегически проекти за опазване на природата

ТП-КАП Проекти за техническа помощ за изграждане на капацитет на органите на държавите членки

ТАИЕХ Инструмент за техническа помощ и обмен на информация

ТП-ПП ... Проекти за техническа помощ за подготовката на СПОП и СИП

Проекти за ТП Проекти за техническа помощ

ТП-В Проекти за техническа помощ за възпроизвеждане и окрупняване на мащаба на резултатите на проекти

ДФЕС Договор за функционирането на Европейския съюз

РКООНИК Рамкова конвенция на ООН по изменение на климата

UNEP Програма на ООН за околната среда

СЗО Световна здравна организация

ЕИСВ Европейска информационна система за водите

ПУО Планове за управление на отпадъците

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Съгласно член 3 от Регламент (ЕС) № 2021/783 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2021 г. за създаване на Програма за околната среда и действията по климата (LIFE) и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1293/2013 (наричан по-долу „Регламент за програмата LIFE“) „[о]бщата цел на програмата LIFE е да допринесе за преминаване към икономика, която е устойчива, кръгова, енергийно ефективна, основана на възобновяема енергия, неутрална и стабилна по отношение на изменението на климата, за опазване, възстановяване и подобряване на качеството на околната среда, включително въздуха, водата и почвата, както и за спиране и обръщане на тенденцията на загуба на биологично разнообразие и за борба с влошаване на състоянието на екосистемите, включително чрез подкрепа за функционирането и управлението на мрежата „Натура 2000“, като по този начин се допринася за устойчивото развитие. Освен това програмата LIFE подкрепя изпълнението на програмите за действие от общ характер, приети в съответствие с член 192, параграф 3 от ДФЕС“.

В този смисъл програма LIFE като цяло съответства напълно на целите и задачите на Европейския зелен пакт¹, с който се цели:

- превръщането на ЕС в справедливо и благоденстващо общество с модерна, ресурсно ефективна и конкурентоспособна икономика, в която през 2050 г. няма да има нетни емисии на парникови газове и икономическият растеж няма да зависи от използването на ресурси;
- опазването, съхранението и увеличаването на природния капитал на ЕС, както и защитата на здравето и благосъстоянието на гражданите от свързани с околната среда и климата рискове и въздействия.

Програма LIFE ще допринесе за тези приоритети посредством своите четири подпрограми, по-специално чрез

- засилване и включване във всички сектори на изпълнението на целите на политиката на ЕС за спиране и обръщане на процеса на загуба на местообитания и видове от дивата флора и фауна, както и на целите съгласно стратегията за биологичното разнообразие за 2030 г.;
- подпомагане на прехода към кръгова икономика и опазване и подобряване на качеството на природните ресурси в ЕС, включително, наред с другото, на въздуха, водата и почвата;
- подпомагане на прилагането на рамката за политиките в областта на климата и енергетиката до 2030 г., на целта на ЕС за неутралност по отношение на климата до 2050 г. и на новата стратегия на ЕС за адаптиране към изменението на климата;
- изграждане на капацитет, стимулиране на инвестициите и подпомагане на изпълнението на политики, насочени към енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници с малък мащаб.

В настоящата многогодишна работна програма (МРП) за периода 2021—2024 г. са отчетени опитът, натрупан с предишните програми LIFE, и резултатите от консултациите със заинтересовани страни, проведени в рамките на изготвянето ѝ.

В нея са включени новостите, въведени с Регламента за програмата LIFE, в това число:

¹ COM(2019)640 final.

- засилени мерки в областта на природата и биологичното разнообразие с разширен обхват и специална подкрепа за координираните програми за действие в държавите членки. Това ще допринесе за постигането на амбицията през 2024 г. да се предоставят 7,5 %, а през 2026 г. и 2027 г. — по 10 % от годишните разходи по многогодишната финансова рамка за целите в областта на биологичното разнообразие²;
- цел от 61 % за разходи в подкрепа на целите, свързани с климата, в съответствие с амбицията за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г.;
- засилени мерки в областта на енергийната ефективност и енергията от възобновяеми източници;
- по-голяма възможност за взаимодействия с други фондове и програми, по-конкретно чрез Печата за високи постижения и кумулативно финансиране;
- по-действен отговор на обществените предизвикателства чрез съчетаване на усилията с „Хоризонт Европа“, по-специално с мисиите в програмата в подкрепа на Европейския зелен пакт (адаптиране към изменението на климата, неутрални по отношение на климата градове, добро състояние на океаните и здрави почви);
- разширен географски обхват, включващ отвъдморските страни и територии (ОСТ).

Настоящата МРП обхваща периода от 1 януари 2021 г. до 31 декември 2024 г.

Структурата на МРП следва списъка на елементите, определени в член 18, параграф 2 от Регламента за програмата LIFE, а подпрограмите се разглеждат поотделно само когато е необходимо.

С нея се определя подробна рамка за упражняване на изпълнителните правомощия на Комисията и се предоставя поглед върху дейностите по програма LIFE за период от 4 години, като по този начин се улеснява участието на евентуални заинтересовани страни.

Основната част от дейностите по програма LIFE ще се изпълняват пряко от службите на Комисията или от изпълнителна агенция (ИА). ИА действа в рамките на делегираните правомощия, определени от Комисията, и под нейния надзор. Комисията продължава да носи общата отговорност за програмата.

2. СТРУКТУРА

Съгласно член 4 от Регламента за програмата LIFE структурата на програмата LIFE се състои от две области — на околната среда и на действията по климата, и от четири подпрограми:

1. В областта на околната среда:

- подпрограма „Опазване на природата и биологичното разнообразие“;
- подпрограма „Кръгова икономика и качество на живот“.

2. В областта на действията по климата:

² Вж. „Междунституционално споразумение от 16 декември 2020 г. между Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия относно бюджетната дисциплина, сътрудничеството по бюджетни въпроси и доброто финансово управление и относно новите собствени ресурси, включително пътна карта за въвеждането на нови собствени ресурси“ ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 28.

- подпрограмма „Смекчаване на последиците от изменението на климата и приспособяване към това изменение“;
- подпрограмма „Преход към чиста енергия“.

За целия цикъл на настоящата МРП е предвиден бюджет от 1,801 милиарда евро за областта на околната среда и бюджет от 1,0325 милиарда евро за областта на действията по климата³.

Всяка подпрограмма е описана по-долу със свързаните с нея цели и области на интервенция.

При изпълнението на всяка подпрограмма Комисията ще се стреми да гарантира, че всяка дейност ще спазва „зелената клетва“ да не се нанасят вреди⁴ и няма да подкопае нито една от целите по другите подпрограми⁵, като едновременно с това се търси развитието на полезни взаимодействия с оглед на цялостна визия за околната среда.

2.1. Подпрограмма „Опазване на природата и биологичното разнообразие“ и свързаните с нея области на интервенция

В съответствие със специфичните цели на програмата, посочени в член 3, параграф 2 от Регламента за програмата LIFE, подпрограмма „Опазване на природата и биологичното разнообразие“ цели:

- да разработва, демонстрира, насърчава иновативни техники, методи и подходи (включително природосъобразни решения и екосистемни подходи) и да стимулира разрастването им, за да се постигнат целите, залегнали в законодателството и политиката на Съюза в областта на или във връзка с опазването на природата и биологичното разнообразие, както и да допринесе за обогатяването на базата от знания и за прилагането на най-добрите практики, включително чрез подкрепа за мрежата „Натура 2000“;
- да подкрепя разработването, изпълнението, мониторинга и правоприлагането на съответното законодателство и политика на Съюза в областта на или във връзка с опазването на природата и биологичното разнообразие, включително като се подобрява управлението на всички равнища, по-специално чрез укрепване на капацитета на публичните и частните участници и включването на гражданското общество, като се вземе предвид и възможният принос на гражданската наука⁶;
- да действа като катализатор на широкомащабното внедряване на успешни решения/подходи за прилагане на съответното законодателство и политика на Съюза в областта на опазването на природата и биологичното разнообразие, чрез възпроизвеждането на резултати, включването на съответните цели в други политики и в практиките на публичния и частния сектор, мобилизирането на инвестиции и подобряването на достъпа до финансиране.

От 1992 г. насам програмата LIFE е ключов инструмент в подкрепа на изпълнението на Директивата за птиците и Директивата за местообитанията и има съществено, а в някои

³ Тези суми не включват разходите в подкрепа на програмата, които за периода на действие на МРП възлизат на 106 милиона евро.

⁴ Вж.: https://ec.europa.eu/info/publications/communication-european-green-deal_bg

⁵ Например като се вземе предвид работата на Европейската комисия по устойчивите финанси, включително таксономията на ЕС (https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/sustainable-finance_bg).

⁶ Научна работа, извършвана от членове на широката общественост, често в сътрудничество със или под ръководството на професионални учени и научни институции.

случаи дори решаващо значение, за да се гарантира изграждането на мрежата „Натура 2000“.

Проверката за пригодност на директивите за опазване на природата⁷, планът за действие за природата, хората и икономиката⁸, както и стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г.⁹ подчертават необходимостта от увеличаване на финансирането за опазване на природата и биологичното разнообразие.

Подпрограмата „Опазване на природата и биологичното разнообразие“ ще допринесе за целите на Европейския съюз за опазване, поддържане и възстановяване на природния капитал на Съюза в неговите морски, сладководни и сухоземни екосистеми, определени в Конвенцията за биологичното разнообразие¹⁰ и Бернската конвенция¹¹. По-специално тя ще допринесе за постигането на целите на Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г.¹², Директивата за птиците¹³ и Директивата за местообитанията¹⁴, Регламента относно инвазивните чужди видове¹⁵, както и съответните цели съгласно Рамковата директива за морска стратегия¹⁶, Рамковата директива за водите¹⁷ и европейската стратегия за най-отдалечените региони¹⁸.

За периода 2021—2024 г. за подпрограма „Опазване на природата и биологичното разнообразие“ е разпределена индикативна сума от 1,1035 милиарда евро.

⁷ Работен документ на службите на Комисията SWD(2016) 472 final от 16 декември 2016 г. — „Проверка за пригодност на законодателството на ЕС в областта на опазването на дивата природа (Директива за птиците и Директива за местообитанията): Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно опазването на дивите птици и Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна“ (наричан по-нататък „Проверка за пригодност на Директивата за птиците и Директивата за местообитанията“).

⁸ Съобщение COM(2017) 198 final на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите от 27 април 2017 г. — „План за действие за природата, хората и икономиката“.

⁹ COM(2019)640 final, вж.: https://ec.europa.eu/environment/strategy/biodiversity-strategy-2030_bg.

¹⁰ Одобрена с Решение 93/626/ЕИО на Съвета от 25 октомври 1993 г. за сключване на Конвенцията за биологичното разнообразие (ОВ L 309, 13.12.1993 г., стр. 1).

¹¹ Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания, одобрена с Решение 82/72/ЕИО на Съвета от 3 декември 1981 г. относно сключването на Конвенцията за опазване на дивата европейска флора и фауна и естествените местообитания (ОВ L 38, 10.2.1982 г., стр. 1).

¹² Вж.: https://ec.europa.eu/environment/strategy/biodiversity-strategy-2030_bg

¹³ Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно опазването на дивите птици (ОВ L 20, 26.1.2010 г., стр. 7).

¹⁴ Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 22.7.1992 г., стр. 7).

¹⁵ Регламент (ЕС) № 1143/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2014 г. относно предотвратяването и управлението на въвеждането и разпространението на инвазивни чужди видове (ОВ L 317, 4.11.2014 г., стр. 35).

¹⁶ Директива 2008/56/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 г. за създаване на рамка за действие на Общността в областта на политиката за морска среда (Рамкова директива за морска стратегия) (ОВ L 164, 25.6.2008 г., стр. 19).

¹⁷ Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 г. за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите (ОВ L 327, 22.12.2000 г., стр. 1).

¹⁸ Вж. Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет, Комитета на регионите и Европейската инвестиционна банка — „Засилено и обновено стратегическо партньорство с най-отдалечените региони на ЕС“ (COM(2017)0623 final).

Подпрограмата за опазване на природата и биологичното разнообразие ще се изпълнява предимно чрез следните видове действия:

1. продължаване на традиционния подход от долу нагоре, насочен към прилагане на практически и ефективни мерки за подобряване на природозащитния статус на видовете и местообитанията, както и на здравето на екосистемите и свързаните с тях услуги, чрез съфинансиране на стандартни проекти за действия (СПД, вж. раздел 4.1.1 по-долу). Всички СПД следва да са проектирани така, че като пряк резултат от тяхното изпълнение да се постигнат осезаеми подобрения за видовете, местообитанията и екосистемите и свързаните с тях услуги, които да бъдат определени въз основа на конкретни и измерими (SMART) цели. Цялостната насоченост на СПД е върху: 1) мерки за опазване и възстановяване на районен принцип („пространство за природата“) и 2) допълнителни специфични мерки за видовете и екосистемите/местообитанията, различни от мерките на районен принцип („опазване/защита на нашите видове и местообитания“);
2. продължаване, чрез стратегически проекти за опазване на природата (СПОП, вж. раздел 4.1.2. по-долу), на интегрирания подход за подкрепа на пълното прилагане на националните или регионалните рамки за приоритетни действия (РПД)¹⁹ и други инструменти на ЕС за планиране на политиката, свързана с биологичното разнообразие. СПОП обхващат действия за изграждане на капацитет и интегриране, включително чрез мобилизирането на други източници на финансиране за опазване на природата и биологичното разнообразие. СПОП също така могат да включват конкретни мерки за опазване, по-специално когато те не могат да бъдат подпомагани чрез мобилизирането на допълнителни средства от други програми за финансиране от Съюза (вж. раздел 4.1.2 относно СПОП по-долу);
3. структуриран подход за подкрепа на изпълнението на конкретни политически приоритети чрез специални покани за представяне на предложения в рамките на „Други действия“ (ДД — вж. раздел 4.1.4 по-долу);
4. проекти за техническа помощ (ТП), определени в раздел 4.1.3 по-долу.

Изброените по-горе видове действия могат да обхващат:

- (1) мерки за насърчаване и подкрепа на опазването и възстановяването на районен принцип („пространство за природата“);
- (2) допълнителни специфични мерки, насочени към определени видове („защита на нашите видове“);
- (3) управление за улесняване на промяна в поведението и/или промяна в практиките, управление на почвите, земята и водите, включително в морските райони, както и опазването на природните ресурси, включително като се подкрепя прилагането на стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г.²⁰ и на бъдещата стратегия на ЕС за горите чрез интегрирането на целите, свързани с биологичното разнообразие, в съответните сектори, изграждането на капацитет на всички равнища и подобряването на базата от знания за природата и биологичното разнообразие, включително за мониторинга, отчитането и докладването, оценяването и последващата оценка;

¹⁹ Създадени по силата на член 8 от Директива 92/43/ЕО.

²⁰ COM(2019)640 final.

(4) спазване на екологичните изисквания и достъп до правосъдие.

Изброените по-горе действия ще бъдат насочени, наред с другото, към изпълнението на Директивата за местообитанията и Директивата за птиците, както и на Регламента относно инвазивните чужди видове, към обръщането на тенденцията към намаляване на опрашители, възстановяването на деградирани и богати на въглерод екосистеми и подобряването на състоянието и устойчивостта на горите.

2.2. Подпрограмата „Кръгова икономика и качество на живот“ и свързаните с нея области на интервенция

Специфичните цели на подпрограмата „Кръгова икономика и качество на живот“ са:

- разработване, демонстриране и насърчаване на иновативни техники, методи и подходи за постигане на целите, залегнали в законодателството и политиката на Съюза в областта на околната среда, и допринасяне за обогатяването на базата от знания и, когато е целесъобразно, за прилагането на най-добрите практики;
- подпомагане на разработването, изпълнението, мониторинга и правоприлагането на съответното законодателство и политика на Съюза в областта на околната среда, включително като се подобрява управлението на всички равнища, по-специално чрез укрепване на капацитета на публичните и частните участници и включването на гражданското общество;
- ускоряване на широкомащабното внедряване на успешни технически и свързани с политиката решения за прилагане на съответното законодателство и политика на Съюза в областта на околната среда чрез възпроизвеждане на резултати, включване на съответни цели в други политики и в практиките на обществения и частния сектор, мобилизиране на инвестиции и подобряване на достъпа до финансиране.

Тази подпрограма има за цел да се улесни преходът към икономика, която е устойчива, кръгова, енергийноефективна и издръжлива спрямо изменението на климата, и към нетоксична околна среда, както и да се опазва, възстановява и подобрява качеството на околната среда.

Тя ще допринесе за съответните приоритети на Европейския съюз чрез:

- намаляване на потреблението на ресурси и улесняване на прехода към устойчива, кръгова, нетоксична, енергийноефективна и издръжлива спрямо изменението на климата околна среда;
- развитие на кръгови системи в съответствие с новия план за действие на ЕС за кръгова икономика²¹ и отчитайки неговата насоченост към устойчиви продукти, материалоемки и енергоемки сектори и към кръгови бизнес модели за запазване на стойността. Ще се обърне специално внимание на проекти от островите и най-отдалечените региони на ЕС.
- намаляване на образуването на отпадъци в съответствие с Рамковата директива за отпадъците²² и намаляване на опасните отпадъци с оглед задълженията на ЕС,

²¹ COM(2020) 98 final „Нов план за действие относно кръговата икономика: За по-чиста и по-конкурентоспособна Европа“.

²² Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви.

пoстигнaтo съгласнo Бaзeлскaтa кoнвeнция зa кoнтрoл нa тpaнcтpaничнoтo движeниe нa oпaсни oтпaдъци и тяхнoтo oбeзвpeждaнe²³;

- пoдoбрявaнe нa упpaвлeниeтo нa oтпaдъциeтe пo oтнoшeниe нa събиpaнeтo и съхpaнявaнeтo нa oтпaдъци, вaриaнтитe зa oпoлзoтвopявaнe нa oтпaдъци и oбeзвpeждaнe в кpaя нa жизнeния цикъл, включитeлнo нa oстрoви, в oтдaлeчeни кpaйбpeжни или суxoзeмни рaйoни и нaй-oтдaлeчeнитe рeгиoни, къдетo упpaвлeниeтo нa oтпaдъци e изпpaвeнo пpeд специфични пpeдизвикaтeлствa;
- нaмaлявaнe нa eмисиитe нa зaмърсители във въздуха и мoрeтaтa и oсигурявaнe нa чист въздух и чисти мoрeтa зa гpaждaнитe нa ЕС в съoтвeтствиe с дoстижeниятa нa пpaвoтo нa ЕС и цeлитe съгласнo плaнa зa дeйствиe зa нулeвo зaмърсявaнe;
- пoстигaнe и пoддържaнe нa дoбрo състoяниe нa воднитe oбeкти в Съюзa;
- oсигурявaнe нa чисти пoвърхнoстни и пoдзeмни водитe в дoстaтъчни кoличeствa зa хoрaтa и зa други видoвe, вклучитeлнo чpeз пo-eфeктивнo изпoлзвaнe нa водaтa;
- нaмaлявaнe нa пpoизвoдствoтo, упoтpeбaтa и eмисиитe нa oпaснa химикaли, кaктo и нaмaлявaнe нa експoзициятa нa хoрaтa и нa oкoлнaтa сpeдa нa тeзи химикaли;
- нaсърчaвaнe нa рaзрaбoтвaнeтo, пaзaрнaтa рeaлизaция и внeдрявaнeтo нa бeзoпaснa и устoйчиви oщe при пpoектиpaнeтo вeщeствa, мaтeриaли и пpoдукти;
- нaмaлявaнe нa експoзициятa нa вредни нивa нa шум;
- oпaзвaнe нa кaчeствoтo нa пoчвитe в ЕС, пpeдoтвpaтвявaнe нa дeгpaдaциятa нa пoчвитe и пoвишaвaнe нa устoйчивoсттa им пo oтнoшeниe нa зaплaхитe, свързaни с измeнeниeтo нa климaтa, и бoрбa с oпустявaнeтo чpeз устoйчиви пpaктики зa упpaвлeниe нa пoчвитe и зeмитe, възстaнoвявaнe нa зaмърсeни пoчви и укрeпвaнe нa кaпaцитeтa зa пoдoбрявaнe нa кaчeствoтo нa водитe чpeз пo-мaлкo изтичaнe нa нитрaти и зa нaмaлявaнe нa eмисиитe чpeз съхpaнeниe нa въглeрoдeн диoксид, кaктo и пpeдoтвpaтвявaнe и oгpaничaвaнe нa зaпeчaтвaнeтo нa пoчвитe.

Зa пeриoдa 2021—2024 г. зa пoдпpoгpaмaтa „Кръгoвa икoнoмикa и кaчeствo нa живoт“ e рaзпpeдeлeнa индикaтивнa сумa oт 697,5 милиoнa eврo.

Тaзи сумa щe бъдe изпoлзвaнa зa финaнсирaнe пpeдимнo нa СПД, стpaтeгичeски интeгриpaни пpoекти (СИП) и ДД, нaсoчeни към слeднитe oблaсти:

- кръгoвa икoнoмикa, вклучитeлнo oпoлзoтвopявaнe нa рeсурси oт oтпaдъци, с цeл ускoрявaнe нa пpeхoдa към кръгoвa, нeутрaлнa пo oтнoшeниe нa климaтa, устoйчивa и нeтoксичнa oкoлнa сpeдa, къдетo:
 - ✓ стoйнoсттa нa пpoдуктитe, мaтeриaлитe и рeсурситe e мaксимaлнo увeличeнa и сe пoддържa в икoнoмикaтa възмoжнo нaй-дългo;
 - ✓ пpoизвoдствoтo и упoтpeбaтa нa пpoдукти сa устoйчиви и
 - ✓ гeнeриpaнeтo нa oтпaдъци и нaличиeтo нa вредни вeщeствa сa свeдeни дo минимум.

Тoвa вклучвa дeйствия пo oтнoшeниe нa пpoдукти, кoитo сa бeзoпaснa и устoйчиви oщe при пpoектиpaнeтo, нa кръгoвo и устoйчивo пpoизвoдствo и пoтpeблeниe, кaктo и дeйствия зa увeличaвaнe нa рeмoнтa, пoвтoрнoтo изпoлзвaнe, втoричнoтo пpoизвoдствo и рeциклиpaнeтo нa мaтeриaли и пpoдукти. Тo вклучвa устoйчиви тeхнoлoгии, инструмeнти и пoдxoди, рaзрaбoтeни в рaмкитe нa устoйчивaтa синя

²³ <http://www.basel.int/TheConvention/Overview/TextoftheConvention/tabid/1275/Default.aspx>

икономика, като подобрена пригодност за рециклиране на инфраструктура за енергия от възобновяеми източници в морето или поправка/повторно използване на риболовни мрежи и странични продукти от рибарството и аквакултурата (например рибешки люспи, черупки и т.н.).

Подпрограмата съдържа също така действия в подкрепа на развитието на бизнес модели на кръговата икономика²⁴ и по-къси и по-диверсифицирани системи на веригите на доставки, с което се свежда до минимум въздействието върху околната среда и се намалява зависимостта от външни доставки. Те следва да се основават на комплексни мерки, насочени към целия жизнен цикъл на продуктите и материалите.

По отношение на оползотворяването на ресурси от отпадъци са обхванати действия в съответствие с йерархията на отпадъците за предотвратяване на генерирането на отпадъци, увеличаване на ремонта и повторното използване, подобряване на сортирането и деконтаминирането на потоците от отпадъци и увеличаване на безопасното и висококачествено рециклиране на материали и продукти въз основа на стабилни и широко разпространени системи за разделно събиране.

Предвид високото им потребление на ресурси и потенциала им за кръговост, ще бъде отделено специално внимание на ключови вериги за създаване на стойност в областта на продуктите²⁵, като текстилни изделия, химикали (включително пластмаси), строителство и сгради, електроника и информационни и комуникационни технологии (ИКТ), както и акумулаторни батерии и превозни средства, като се предприемат мерки, които да се изпълняват във всички етапи на съответните жизненни цикли и които включват всички съответни заинтересовани страни.

- околна среда и здраве: устойчиво управление, основано на дългосрочна защита на природните ресурси и суровините, екологосъобразно производство на стоки и предоставяне на услуги с оглед елиминиране, предотвратяване или свеждане до минимум на нежеланите ефекти и отрицателното въздействие върху здравето и благополучието на гражданите на ЕС, както и върху околната среда и морските и сухоземните екосистеми в нея, и с оглед подобряване на качеството на живота на гражданите, включително:
 - води и морета. Опазване и подобряване на качеството на подземните и повърхностните води и предотвратяване и премахване на замърсителите на водите и на морето с оглед постигане и поддържане на добро химично и екологично състояние на всички водни обекти в Съюза, включително влажните зони, морската среда, както и активна защита на количеството на водата и намаляване на всички съответни видове натиск;
 - въздух и шум. Опазване на въздуха и подобряване на качеството на въздуха чрез предотвратяване и/или намаляване на замърсителите на въздуха и на шума, особено в градската среда;
 - почви. Възстановяване, опазване и подобряване на здравето на почвите в границите на естествени или управлявани екосистеми с цел предоставяне на екосистемни услуги, по-специално поддържане на производителността на растенията и животните, поддържане или подобряване на качеството на

²⁴ Бизнес модели, замислени с цел задържане възможно най-дълго на продуктите и материалите в употреба и по-интензивното им използване за получаване на максималната стойност от тях.

²⁵ Както са определени в COM(2020) 98 final.

водите и въздуха и подпомагане на човешкото здраве и местообитанията, както и предотвратяване на загубата на почви;

- управление на химикалите. По-устойчиво използване на химически вещества и смеси в самостоятелен вид и в изделия и крайни продукти (включително например пестициди, торове, антимикробни средства и наноматериали), по-добра информация за съдържанието на химикали в крайните продукти, предотвратяване на злополуки и съответен информиран избор при покупки, включително насърчаване на връзката между управлението на риска от химикали, кръговостта на материалите и изменението на климата.
- проекти за управление на околната среда за стимулиране на промяна в поведението, които ще подпомогнат изпълнението на Европейския зелен пакт²⁶, изграждане на капацитет на всички равнища, включително за гражданското общество, включване на екологични цели и действия, свързани с кръговата икономика и ефективността на ресурсите, в съответните сектори, подобряване на базата от знания за околната среда, включително екологизиране на инвестициите, мониторинг, отчитане и докладване за околната среда и допринасяне за мониторинга, оценката и последващата оценка на политиката.
- всеобхватната инициатива за нов европейски Bauhaus. Това ще бъде екологичен, икономически и културен проект, при който се съчетават проектиране, устойчивост, социална и ценова достъпност в подкрепа на осъществяването на Европейския зелен пакт. В рамките на тази инициатива ще се вземат под внимание и елементи, свързани с природата и биологичното разнообразие.

2.3. Подпрограма „Смекчаване на последиците от изменението на климата и приспособяване към това изменение“ и свързаните с нея области на интервенция

Специфичните цели на подпрограмата „Смекчаване на последиците от изменението на климата и приспособяване към това изменение“ са:

- разработване, демонстриране и насърчаване на иновативни техники, методи и подходи за постигане на целите, залегнали в законодателството и политиката на Съюза в областта на действията по климата, и допринасяне към базата от знания и за прилагането на най-добрите практики;
- подпомагане на разработването, изпълнението, мониторинга и правоприлагането на съответното законодателство и политика на Съюза в областта на действията по климата, включително като се подобрява управлението на всички равнища, по-специално чрез укрепване на капацитета на публичните и частните участници и включване на гражданското общество;
- ускоряване на широкомащабното внедряване на успешни технически и свързани с политиката решения за прилагане на съответното законодателство и политика на Съюза в областта на действията по климата чрез възпроизвеждане на резултати, включване на съответните цели в други политики и в практиките на публичния и частния сектор, мобилизиране на инвестиции и подобряване на достъпа до финансиране.

²⁶ COM(2019)640 final.

Програмата LIFE ще допринесе за преобразуването на Съюза в неутрално по отношение на климата и издръжливо спрямо изменението на климата общество, като подкрепи прилагането на политиката на ЕС в областта на климата като част от Европейския зелен пакт²⁷ и подготви ЕС за предизвикателствата, свързани с климата, през следващите години и десетилетия.

За периода 2021—2024 г. за подпрограмата „Смекчаване на последиците от изменението на климата и приспособяване към това изменение“ е разпределен индикативен бюджет от 505,5 милиона евро. По-голямата част ще бъде изразходвана за безвъзмездни средства, най-вече, но не само, за СПД и СИП.

Областите на интервенция в нея са следните:

- смекчаване на изменението на климата
 - намаляване на емисиите на парникови газове, включително флуорсъдържащите парникови газове и озоноразрушаващите вещества, в съответствие с целта на ЕС за неутралност по отношение на климата и подобряване на енергийната ефективност, включително като се вземат предвид рамката на политиката и пазарната рамка за разработването и внедряването на нисковъглеродни или енергийно ефективни продукти и услуги, както и чрез насърчаване на прехода в транспортния сектор;
 - подобряване на функционирането на схемата за търговия с емисии;
 - подкрепа на устойчиви практики за управление на земите, горите, почвите, моретата и океаните, чрез които се намаляват емисиите или се поглъща CO₂ от атмосферата;
 - разработване и насърчаване на решения за отстраняване/улавяне на CO₂ от атмосферата. Улавянето и поглъщането на въглерод могат да бъдат природосъобразни и съчетани с проекти за възстановяване или да се основават на съхраняването в специфична дълготрайна среда или на използването на дълготрайни продукти.
- адаптиране към изменението на климата
 - подпомагане на разработването на политика, свързана с адаптацията, и подобряване на стратегиите и плановете за адаптация на всички равнища и във всички сектори в съответствие с новата стратегия на ЕС за адаптиране към изменението на климата²⁸;
 - подобряване, насърчаване и увеличаване на използването на най-съвременни инструменти и решения за моделиране на адаптирането, оценка на риска, управление и помощ при вземането на решения; мониторинг, докладване и оценка на адаптирането и инструменти за предварителна оценка на проекти, за да се набележат по-добре съпътстващите ползи и положителните въздействия върху икономиката на проектите за адаптиране и предотвратяване;
 - подкрепа за внедряването на жизнеспособни природосъобразни решения в управлението на земи, крайбрежни и морски райони, включително чрез оценки, насоки, изграждане на капацитет и подходящи финансови подходи и продукти;

²⁷ COM(2019)640 final.

²⁸ COM(2021)82 final.

- подходи и решения за адаптиране на градовете и регионите към изменението на климата, по-специално в подкрепа на Конвента на кметовете на ЕС и Световния конвент на кметовете и на европейския пакт за климата;
 - подходи и решения за осигуряване на стабилно и сигурно снабдяване с висококачествена прясна вода, предотвратяване на суши, намаляване на потреблението на вода, опазване и възстановяване на влажните зони и предотвратяване на наводнения;
 - решения за издръжливи спрямо изменението на климата и по-устойчиви инфраструктура и сгради, включително чрез използване на синьо-зелена инфраструктура и чрез сътрудничество с организациите за стандартизация;
 - подкрепа за готовността за екстремни метеорологични явления, особено на местно равнище и в най-отдалечените региони;
 - насърчаване на финансови инструменти и новаторски решения за справяне с рисковете, предизвикани от климата, и на публично-частното сътрудничество, за да се намали делът на непокрити от застраховки икономически загуби, свързани с климата, включително чрез подобряване на събирането на данни за икономически загуби, свързани с климата, и достъпа до тях.
- управление и информация, свързани с изменението на климата, които ще включват дейности, допринасящи за смекчаването на изменението на климата или за адаптирането към това изменение:
 - стимулиране на промяна в поведението и практиките, както и подобряване на знанията и информираността на гражданите, а именно чрез подкрепа за прилагането на европейския пакт за климата²⁹ и включване на мерки за намаляване на емисиите и ресурсна ефективност в съответните сектори;
 - разработване и прилагане на местно, регионално и национално равнище на стратегии за климата и енергетиката или на стратегии, обхващащи периода до средата на века;
 - подобряване на мониторинга, отчитането и докладването на парникови газове и допринасяне за мониторинга, оценката и последващата оценка на политиката;
 - информиране за най-добрите практики и повишаване на осведомеността относно смекчаването на изменението на климата и адаптирането към това изменение, включително с оглед на осигуряването на издръжливост спрямо изменението на климата при инвестициите в инфраструктура и политиките относно инфраструктурата;
 - развитие на услуги във връзка с климата и насърчаване на климатологията;
 - развитие и насърчаване на инструменти за устойчиви финанси и подкрепа за дипломацията по въпросите на климата.

Подпрограмата „Смекчаване на последиците от изменението на климата и приспособяване към това изменение“ може да включва дейности, свързани с енергийната ефективност и възобновяемата енергия, доколкото те не са обхванати от

²⁹ COM(2019)640 final.

покани за представяне на предложения по подпрограмата „Преход към чиста енергия“ през същата година.

2.4. Подпрограма „Преход към чиста енергия“ и свързаните с нея области на интервенция

Специфичните цели на подпрограмата „Преход към чиста енергия“ са следните:

- разработване, демонстриране и насърчаване на иновативни техники, методи и подходи за постигане на целите, залегнали в законодателството и политиката на Съюза в областта на прехода към устойчива възобновяема енергия и повишена енергийна ефективност, и допринасяне за обогатяването на базата от знания и за прилагането на най-добрите практики;
- подпомагане на разработването, изпълнението, мониторинга и правоприлагането на съответното законодателство и политика на Съюза в областта на прехода към възобновяема енергия или повишена енергийна ефективност, включително като се подобрява управлението на всички равнища, по-специално чрез укрепване на капацитета на публичните и частните участници и включване на гражданското общество;
- ускоряване на широкомащабното внедряване на успешни технически и свързани с политиката решения за прилагане на съответното законодателство на Съюза в областта на прехода към възобновяема енергия или повишена енергийна ефективност чрез възпроизвеждане на резултати, включване на съответните цели в други политики и в практиките на публичния и частния сектор, мобилизиране на инвестиции и подобряване на достъпа до финансиране.

По тази подпрограма ще се финансират дейности, отговарящи на конкретните теми, определени в годишните покани за представяне на предложения, които се основават на списъка с приоритетни теми. Други дейности, свързани с енергийна ефективност и възобновяема енергия, които не отговарят на специфичните изисквания на поканите за представяне на предложения в рамките на тази подпрограма, могат да се подават в рамките на покани за представяне на предложения по подпрограмата „Смекчаване на последиците от изменението на климата и приспособяване към това изменение“.

Подпрограмата е насочена към улесняване на прехода към енергийно ефективна, основана на възобновяема енергия, неутрална и стабилна по отношение на изменението на климата икономика, като се финансират действия за координация и подкрепа в цяла Европа. Тези действия са насочени към премахване на пазарните пречки, които възпрепятстват социално-икономическия преход към устойчива енергия, като обикновено се привличат множество малки и средни заинтересовани страни, множество участници, включително местни и регионални публични органи и юридически лица с нестопанска цел, и се включват потребителите.

С подпрограмата ще се допринесе за изпълнението на свързаните с енергията действия в рамките на Европейския зелен пакт, включително на инициативата „Вълна на саниране“ за строителния сектор, и ще се обърне дължимото внимание на териториите, които не са свързани към европейските мрежи, като най-отдалечените региони на ЕС. Тя ще допринесе за целите за справедлив преход, като се подкрепят териториите и групите граждани, отрицателно засегнати от прехода от изкопаеми горива към чиста енергия, като се изгражда капацитет на участниците и се насърчават инвестициите в чиста енергия, главно в енергийна ефективност и налични на местно равнище,

устойчиви възобновяеми енергийни източници. Дейности, свързани с технологичното развитие, няма да бъдат включени³⁰.

За периода 2021—2024 г. за подпрограмата „Преход към чиста енергия“ е разпределена индикативна сума от 527 милиона евро.

Значителна част от този бюджет ще бъде използвана за финансиране на действия за координация и подкрепа (ДКП) в рамките на безвъзмездните средства по ДД за четиригодишния период, докато възможността за финансиране на СПД се предвижда едва от 2023 г.

Тя ще обхване следните области на интервенция:

- **Изграждане на национална, регионална и местна политическа рамка в подкрепа на прехода към чиста енергия:**

увеличаване на съгласуваността на управлението на енергийния преход на различни равнища чрез задълбочаване на диалога между различните заинтересовани страни и изграждане на капацитет на публичните органи за осъществяване на националните планове в областта на енергетиката и климата и/или други планове и стратегии (например планове за справедлив преход, дългосрочни стратегии за саниране, стратегии за електрификация на транспортната система); подпомагане на разработването и ефективното изпълнение на политики за чиста енергия, включително на съответното законодателство на Съюза относно продуктите и потребителите на енергия, в ЕС и в трети страни; подпомагане на действия, чрез които се осъществяват на практика оправомощаващите разпоредби в законодателството на ЕС относно чистата енергия.

- **Ускоряване на внедряването на технологии, цифровизацията, нови услуги и бизнес модели и подобряване на съответните професионални умения на пазара за прехода към чиста енергия:**

предоставяне на подкрепа за декарбонизация на сградите, промишлеността и сектора на услугите чрез насърчаване на навлизането на пазара на иновативни решения, включително цифровизация и проектиране, съобразено с кръговата икономика, в съответствие с целта за неутралност по отношение на климата; ускоряване на прехода към чиста енергия чрез създаване на възможност за разработването на нови услуги с добавена стойност и иновативни бизнес модели. Разгръщането на технологии и иновативни решения трябва да е съпроводено от мерки за премахване на пазарните пречки, включително подкрепа за развитието и внедряването на нови умения и рамки (етикети, сертификати, технологични и нетехнологични стандарти³¹, например за оперативна съвместимост и т.н.).

- **Привличане на частно финансиране за устойчива енергия:**

За увеличаване на инвестициите в устойчива енергия трябва да се осигурят различни капиталови потоци, като се обърне внимание както на предлагането, така и на търсенето на финансиране, и като се използват ефективно публичните средства. Дейностите по отношение на предлагането включват: събиране на данни, методика и управление на риска, основано на факти; хармонизиране на определенията и измерването на устойчивите инвестиции; разработване на иновативни механизми, продукти, услуги и практики за финансиране;

³⁰ Технологичното развитие, научните изследвания и иновациите за прехода към чиста енергия ще бъдат финансирани по „Хоризонт Европа“.

³¹ Като онтологията на европейската спецификация SAREF <https://saref.etsi.org/>.

стандартизация и агрегиране на проекти и инвестиции; опростяване на процеса за инвеститорите; изграждане на капацитет и диалог. Дейностите следва да допринасят за политиката и законодателството на ЕС в областта на устойчивите финанси³².

- **Подкрепа за разработването на местни и регионални инвестиционни проекти:**
изграждане на капацитет на местните публични органи и частните инвеститори, по-специално на общински колективни инвеститори; улесняване на диалога с финансовия сектор за осигуряване на инвестиции в устойчива енергия, включително специално адаптирани дейности, допринасящи за справедливо общество и справедлив енергиен преход в регионите на ЕС, които са най-зависими от изкопаеми горива или въглеродно интензивни процеси; насърчаване на възлагането на обществени поръчки за енергийно и ресурсно ефективни строителство, доставки и услуги; подкрепа на индивидуални подходи за местни участници за разработване на концепции за инвестиции, прилагане на организационни иновации и обединяване на проекти; подобряване на пазарните условия и разработване на нови предложения за интегрирани услуги за устойчива енергия в сградите, транспорта, пристанищата и МСП.
- **Включване и оправомощаване на гражданите в прехода към чиста енергия:**
подкрепа за гражданите да вземат активно участие в прехода към чиста енергия, включително целенасочена подкрепа за колективни действия, инициативи, водени от общността и гражданите, и развитие на нови енергийни услуги и социални иновации; укрепване на сътрудничеството между местните органи и инициативите, водени от гражданите; подкрепа за мерки, допринасящи за намаляване на енергийната бедност; насърчаване на грамотността по отношение на енергията и на поведението, свързано с използването на устойчива енергия, при гражданите, и по-специално по-младото поколение.

3. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СРЕДСТВА

В таблицата по-долу е показано разпределението на средствата на многогодишна база в рамките на всяка подпрограма между различните видове финансиране (в милиони евро) за периода 2021—2024 г.³³

Повече подробности относно разпределението на сумите по видове безвъзмездни средства, включително максималните суми за СПОП и СИП, са дадени в раздел 4.1.2 по-долу.

В милиони евро	Суми, разпределени за проекти съгласно член 9, параграф 3 от Регламента за програмата LIFE			Други дейности	Общо (1)+(2)+(3) +(4)
	(1) Проекти, финансиращи с безвъзмезд	(2) Операции за смесено финансир	(3) Проекти с други форми на финансиране		
Подпрограма суми в милиони евро	(1) Проекти, финансиращи с безвъзмезд	(2) Операции за смесено финансир	(3) Проекти с други форми на финансиране	(4) Дейности, финансиран и чрез възлагане	

³² https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/sustainable-finance_bg.

³³ За подпрограмата „Преход към чиста енергия“ безвъзмездните средства за ДД включват ДКП и безвъзмездни средства, отпускани за определен бенефициер, съгласно чл. 195, буква е) от Финансовия регламент.

	ни средства	ане		на обществени поръчки и които не са включени в (3)	
1. Природа и биологично разнообразие	926,69	7,50	70,93	98,42	1103,54
2. Кръгова икономика и качество на живота	599,29	7,50	45,28	45,48	697,54
3. Смятане на последиците от изменението на климата и приспособяване към това изменение	419,07	0,00	45,25	41,20	505,52
4. Преход към чиста енергия	412,22	0,00	85,00	29,86	527,08
ОБЩО	2 357,27	15,00	246,46	214,96	2 833,68

Забележка: Тези суми не включват разходите в подкрепа на програмите, които възлизат на 106 милиона евро.

Разпределението между различните видове финансиране е от индикативен характер. Възможни са изменения в следните граници:

- В съответствие с член 5, параграф 4 от Регламента за програмата LIFE най-малко 60 % от бюджетните ресурси, разпределени за проекти, подкрепяни с безвъзмездни средства за действия в областта на околната среда, се заделят за безвъзмездни средства за проекти в подкрепа на подпрограмата за опазване на природата и биологичното разнообразие.
- В съответствие с член 9, параграф 3 от Регламента за програмата LIFE най-малко 85 % от бюджета за програмата LIFE се разпределят за безвъзмездни средства, за финансови инструменти в рамките на операции за смесено финансиране и за проекти, финансирани посредством други форми на финансиране, до степента, определена съгласно раздел 5.5.

Сумите, които се отпускат за проекти по силата на член 9, параграф 3 от Регламента за програмата LIFE, възлизат на 2 372,27 милиона евро, което представлява 83,7 % от бюджета на програмата LIFE (включително разходите в подкрепа).

- Съгласно член 18, параграф 4 от Регламента за програмата LIFE Комисията гарантира, че неизползваните средства от дадена покана за представяне на предложения се преразпределят между различните видове действия, посочени в член 11, параграф 2 от Регламента за програмата LIFE, в рамките на същата област.

Посочените по-горе средства могат да бъдат управлявани при пряко или непряко управление в рамките на Финансовия регламент и Регламента за програмата LIFE.

4. БЕЗВЪЗМЕЗДНИ СРЕДСТВА

Общата индикативна сума, предназначена за безвъзмездни средства за периода 2021—2024 г., е 2,35727 милиарда евро, от които 97,65 % са разпределени индикативно за безвъзмездни средства за действия, а 2,35 % — за безвъзмездни средства за оперативни разходи.

По-долу са дадени цифрите по видове действия и, където е приложимо, по области на интервенция. В съответствие с член 18, параграф 4 от Регламента за програмата LIFE неизползваните средства от дадена покана за представяне на предложения могат да се преразпределят между различните видове действия в рамките на същата област.

В съответствие с член 12 от Регламента за програмата LIFE в действията, финансирани по програмата LIFE, по изключение следва да могат да участват правни субекти от всички трети държави, които не са асоциирани към програмата LIFE, при условие че:

- това е необходимо за постигането на целите на дадено действие, за да се гарантира ефективността на мерките, изпълнявани в Съюза и/или в откъдморските страни и територии, свързани с него; и
- по принцип покриват разходите за своето участие в действието.

Вид действие	Разпределение в милиони евро					Ставка на съфинансиране ³⁴	Максимален период на допустимост
	Подпрограма „Опазване на природата и биологичното разнообразие“	Подпрограма „Кръгова икономика и качество на живот“	Подпрограма „Смекчаване на последиците от изменението на климата и приспособяване към това изменение“	Подпрограма „Преход към чиста енергия“	Общо		
Стандартни проекти за действия	547,77	350,30	280,44	20,50	1 199,01	Максимум 60 % Максимум 67 % или максимум 75 % при определени условия	10 години
Стратегически проекти за опазване на природата	280,00				280,00	Максимум 60 %	14 години
Стратегически интегрирани проекти		210,70	125,00	0,00	335,70	Максимум 60 %	14 години
Техническа помощ	15,42	13,28	2,85	1,60	33,16	Максимум 60 % Максимум 95 % при определени условия	5 години

³⁴

Ставката на съфинансиране се изчислява въз основа на допустимите разходи по проекта.

Други действия	55,50	19,00	0,30	379,12	453,92	Максимум 95 % Максимум 100 % за продължителността на действие на програмата BEST	10 години
Безвъзмездни средства за оперативни и разходи	28,00	6,00	10,48	11,00	55,48	Максимум 70 %	3 години
Общо	926,69	599,29	419,07	412,22	2 357,27		

В съответствие с разпоредбите на Регламента за програмата LIFE и Финансовия регламент някои от изброените по-долу дейности могат да се изпълняват при непряко управление, когато това е уместно предвид специфичните условия за тяхното изпълнение.

4.1. Безвъзмездни средства за действия

В съответствие с член 11, параграф 2 от Регламента за програмата LIFE по програмата LIFE могат да се предоставят безвъзмездни средства за различни видове действия:

- 1) стандартни проекти за действия (СПД);
- 2) стратегически проекти за опазване на природата (СПОП);
- 3) стратегически интегрирани проекти (СИП);
- 4) проекти за техническа помощ (ПТП);
- 5) други действия (ДД).

4.1.1. Стандартни проекти за действия (СПД)

Тези проекти представляват традиционни проекти по програмата LIFE, насочени към:

- разработване, демонстриране и насърчаване на иновативни техники, методи и подходи;
- принос за обогатяването на базата от знания и за прилагането на най-добрите практики;
- подпомагане на разработването, изпълнението, мониторинга и правоприлагането на съответното законодателство и политика на Съюза, включително като се подобрява управлението на всички равнища, по-специално чрез укрепване на капацитета на публичните и частните участници и включване на гражданското общество;
- ускоряване на широкомащабно внедряване на успешни технически и свързани с политиката решения за прилагане на съответното законодателство и политика на Съюза чрез възпроизвеждане на резултати, включване на съответните цели в други политики и в практиките на публичния и частния сектор, мобилизиране на инвестиции и подобряване на достъпа до финансиране³⁵.

³⁵ Член 2, параграф 4 и член 3, параграф 2 от Регламента за програмата LIFE.

Индикативната сума, разпределена за СПД за периода 2021—2024 г., е 1,999 милиарда евро, от които 13 милиона евро ще бъдат преразпределени за проекти в рамките на новия европейски Bauhaus. В съответствие с член 18, параграф 4 от Регламента за програмата LIFE неизполваните средства от дадена покана за представяне на предложения могат да се преразпределят между различните видове действия в рамките на същата област.

4.1.1.1. Ставка на съфинансиране

По правило ставката на съфинансиране за СПД не трябва да надвишава 60 % от общите допустими разходи по проекта, с изключение на проектите за опазване на природата и биологичното разнообразие, които се отнасят до:

- всички приоритетни местообитания или видове в рамките на изпълнението на Директива 92/43/ЕИО (Директива на ЕС за местообитанията), изброени в съответните приложения на посочената директива;
- всички видове птици, разглеждани като „приоритетни за финансиране“ от Комитета за адаптиране към техническия и научния прогрес, създаден съгласно член 16 от Директива 2009/147/ЕО (Директива на ЕС за птиците);
- всеки тип местообитание или вид, включен в списъците в приложенията към Директивата за местообитанията, чийто природозащитен статус е оценен като неблагоприятен-лош и с тенденция към влошаване (U2-) в най-новите налични оценки на биогеографски региони на равнището на ЕС и на национално равнище;
- всеки тип местообитание или вид (различен от вид птица), чийто статус на застрашеност на равнището на ЕС е оценен като „застрашен“ или по-лош в последната публикувана актуализация на Европейския червен списък на видовете или Европейския червен списък на местообитанията (https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/redlist/index_en.htm; и https://ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/redlist_en.htm), включително в територии, които не са обхванати от тези списъци;
- всяко друго местообитание или друг вид в територии, които не са обхванати от Европейския червен списък на видовете и Европейския червен списък на местообитанията, чийто статус на застрашеност на равнището на ЕС е оценен като „застрашен“ или по-лош в последната публикувана актуализация на глобалния Червен списък на застрашените видове или Червен списък на застрашените местообитания на IUCN.

За тези проекти за опазване на природата и биологичното разнообразие ставката на съфинансиране може да достигне 75 % от общите допустими разходи, при условие че проектът е насочен изключително към приоритетни местообитания и/или видове, както е описано по-горе. Заявителите трябва да аргументират в своето предложение, че всички действия са ясно ориентирани към ползи за местообитания или видове, които отговарят на изискванията за 75 % съфинансиране.

Иначе проект, насочен както към приоритетни, така и към неприоритетни местообитания и/или видове, може да получи съфинансиране до 67 %, при условие че тези приоритетни видове или местообитания представляват ясен акцент на проекта и повечето от действията по него са изрично и пряко насочени към приоритетните видове или местообитания и водят до конкретни, преки ползи за тях. Предложения, в които се посочват приоритетни видове или местообитания, за които ползите от предвидените действия ще са само непреки, или тези видове или местообитания представляват само

второстепенна цел, няма да бъдат допустими за ставка на съфинансиране в размер на 67 %.

4.1.1.2. Период на допустимост

Максималният период на допустимост за СПД е 10 години. Това е уместно, като се има предвид сложността на някои проекти и обстоятелството, че може да са необходими удължавания за непредвидени събития (например екстремни метеорологични условия).

4.1.2. Стратегически проекти (СП)

СП включват:

- (1) стратегически проекти за опазване на природата
- (2) стратегически интегрирани проекти.

4.1.2.1. Стратегически проекти за опазване на природата (СПОП)

Съгласно член 2, параграф 1 от Регламента за програмата LIFE със СПОП се подкрепя постигането на целите на Съюза за опазване на природата и биологичното разнообразие, като в държавите членки се изпълняват съгласувани програми за действие с цел интегриране на тези цели и приоритети в други политики и инструменти за финансиране, включително чрез координираното изпълнение на рамките за приоритетни действия (РПД), приети съгласно Директива 92/43/ЕИО;

СПОП са насочени към следните стратегии и планове:

- РПД съгласно член 8 от Директива 92/43/ЕИО на Съвета за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (Директива за местообитанията);
- други планове или стратегии, приети на международно, национално, регионално или многорегионално равнище от органи, отговорни за опазването на природата и биологичното разнообразие, с които се прилагат политиката или законодателството на ЕС в областта на опазването на природата и/или биологичното разнообразие и в които са включени конкретни и измерими действия или цели с ясни срокове и бюджет.

СПОП до голяма степен се основават на опита с интегрираните проекти за природата по линия на програмата LIFE през периода 2014—2020 г. Докато интегрираните проекти за природата обаче бяха съсредоточени изключително върху изпълнението на рамките за приоритетни действия (РПД), СПОП са с по-широк обхват в съответствие със стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г. и са с по-силен акцент върху интегрирането.

В зависимост от нуждите на съответните държави членки (или региони), набелязани в техните РПД или в други планове за опазване на природата и биологичното разнообразие (които трябва да са налични към момента, в който се подава цялостно предложение за СПОП), наборът от мерки в дадена програма за действия по СПОП съдържа:

- действия за институционална подкрепа и изграждане на капацитет;
- мобилизиране и координиране на допълнително финансиране за допълващи действия, по-специално от други инструменти и програми на ЕС за финансиране.

Освен това СПОП може също така да включват конкретни мерки за опазване, по-специално когато те не могат да бъдат подпомагани чрез други програми на ЕС за финансиране.

Органите, компетентни за опазването на природата и биологичното разнообразие и отговорни за изпълнението на РПД, участват в предложенията за СПОП или като заявители, или — в надлежно обосновани случаи — като асоциирани бенефициери.

Индикативното разпределение на СПОП през периода 2021—2027 г. е, както следва:

Източник: данни на Евростат	Държави	Коефициент
Държави членки с по-малка територия (по-малко от 30 000 km ²)	Кипър, Люксембург, Малта, Словения	1
Държави членки със средна по размер територия (между 30 000 и 100 000 km ²)	Австрия, Белгия, Хърватия, Чехия, Дания, Естония, Унгария, Ирландия, Латвия, Литва, Нидерландия, Португалия, Словакия	2
Държави членки с по-голяма територия (над 100 000 km ²)	България, Германия, Гърция, Испания, Финландия, Франция, Италия, Полша, Румъния, Швеция	3

Коефициентът, прилаган за всяка група държави, посочва индикативния размер на помощта, предоставяна на всяка държава чрез СПОП през периода 2021—2027 г.

Коефициентът в таблицата по-горе е показател за дела съфинансиране от ЕС, който е на разположение за СПОП през периода 2021—2027 г., като коефициент 1 ориентировъчно съответства на 10 милиона евро съфинансиране от ЕС, коефициент 2 — на 20 милиона евро съфинансиране от ЕС, а коефициент 3 — на 30 милиона. Всички държави членки се насърчават да представят едно предложение за единствен голям СПОП, чийто обем на финансиране се основава на дадената по-горе таблица, подкрепата по програма LIFE обаче може да се раздели на два или повече СПОП в държави членки, където това е надлежно обосновано. С цел да се гарантира възможно най-голямо географско покритие на държавите — членки на ЕС, със СПОП до 2027 г., регионалните органи, които обмислят да подадат СПОП, се приканват настоятелно да се обединят с други региони при подготовката на своето предложение.

Въпреки стремежа да се осигури географски баланс, предоставянето на безвъзмездни средства остава на конкурентен принцип. За предложения, при които след оценяване не е достигната минималната положителна оценка, не се предоставят безвъзмездни средства. Само ако оценката на предложение от държава членка, на която досега не са предоставяни безвъзмездни средства за СПОП, е по-висока от минималната положителна оценка, финансирането му ще се смята за приоритетно в сравнение с други предложения на държави членки, които вече имат един или повече СПОП.

Държавите членки настоятелно се насърчават да изпълняват координирано своите СПОП и да използват също така транснационалните платформи за координация и

сътрудничество, предоставяни от макрорегионалните стратегии на ЕС, когато държавите членки участват в такива стратегии³⁶.

Застъпвания във времето между интегрирани проекти в областта на природата и СПОП в дадена държава членка/регион не са изключени a priori, ако има яснота относно добавената стойност и тематичния допълващ ефект на СПОП в сравнение с интегрираните проекти.

4.1.2.2. Стратегически интегрирани проекти (СИП)

Съгласно член 2, алинея 2 от Регламента за програмата LIFE с тези проекти се подпомага изпълнението в регионален, многорегионален, национален или транснационален мащаб на стратегии или планове за действие в областта на околната среда или климата, които са разработени от органи на държавите членки и се изискват от специално законодателство или политики на Съюза в областта на околната среда и климата или, когато е приложимо, в областта на енергетиката, като същевременно се гарантира участието на заинтересованите страни и се насърчава мобилизирането на най-малко един друг европейски, национален или частен източник на финансиране и координирането с него.

СИП са насочени към следните стратегии и планове:

- по подпрограма „Кръгова икономика и качество на живот“:
 - кръгова икономика: национални или регионални планове за действие, стратегии, пътни карти за кръгова икономика или други подобни³⁷, които
 - са официално одобрени;
 - включват конкретни и измерими действия или цели с ясен график;
 - са в съответствие с целите на плана за действие на ЕС за кръгова икономика или ги допълват.
 - отпадъци: национални и регионални планове за управление на отпадъците (ПУО) съгласно член 28 от Рамковата директива за отпадъците и/или програми за предотвратяване на отпадъците, изисквани в член 29 от Рамковата директива за отпадъците;

³⁶ Макрорегионалните стратегии на ЕС са рамки за сътрудничество за по-добра координация на действията и средствата в конкретен транснационален географски район (макрорегион), като имат за общ приоритет околната среда (включително опазването на природата) и климата. Основни характеристики на стратегиите са междусекторен подход, многостепенно управление и включване на заинтересованите страни. За информация: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/cooperation/macro-regional-strategies/

³⁷ План за действие, стратегия, пътна карта за кръгова икономика или друго подобно е официален документ, приет чрез съответната законодателна процедура на национално или регионално равнище, с който се въвежда визия и се предлага начин на действие/политики за ускоряване на прехода към кръгова икономика на национално или регионално равнище в съответствие с целите на плана за действие на ЕС за кръгова икономика. Документът следва да е с всеобхватен подход, насочен, наред с другото, към жизнения цикъл на продуктите и/или материалите. Планът ще се разглежда като отговарящ на изискванията, ако съдържа конкретни и измерими цели, действия или мерки — с ясни срокове — които позволяват проследяване на приноса на ИП за неговото изпълнение. Наименованията могат да са различни, например стратегии за кръгова икономика, пътни карти за кръгова икономика, рамки за кръгова икономика и т.н. За предпочитане е плановете да надхвърлят границите на отделните области на политиката и да предвиждат междуведомствена координация. Комисията счита такива рамкови стратегии за един от най-ефективните начини за придвижване на кръговата икономика в държавите членки и настоятелно насърчава държавите членки да ги приемат и изпълняват.

- води: планове за управление на речните басейни (ПУРБ) съгласно приложение VII към Рамковата директива за водите, планове за управление на риска от наводнения (ПУРН) съгласно Директивата за наводненията, морски стратегии съгласно Рамковата директива за морска стратегия;
- въздух: планове за качество на въздуха съгласно Директивата за качеството на атмосферния въздух или национални програми за контрол на замърсяването на въздуха (НПКЗВ) съгласно Директивата относно националните тавани за емисии.
- по подпрограмата „Смекчаване на последиците от изменението на климата и приспособяване към това изменение“:
 - национални планове в областта на енергетиката и климата (НПЕК, Регламент (ЕС) 2018/1999 относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата);
 - национални планове за действие за енергийна ефективност (НПДЕЕ);
 - национални или регионални стратегии или планове за действие за адаптиране към изменението на климата;
 - градски или основани на общността планове за действие за предприемане на първи стъпки в прехода към неутрално по отношение на климата и/или издръжливо спрямо измененията на климата общество;
 - национални, регионални или специфични за дадена промишленост/сектор стратегии за намаляване на емисиите на парникови газове или пътни карти за икономика с принос за неутралност по отношение на климата.

Комисията ще се опита да осигури максимално географско покритие за СИП, като разпредели средства ориентировъчно поне за по един СИП на държава членка по всяка подпрограма.

За СИП в транснационален мащаб се насърчава използването на транснационалните платформи за координация и сътрудничество, предоставяни от макрорегионалните стратегии на ЕС, когато държавите членки участват в такива стратегии.

4.1.2.3. Максимални суми

Като се вземе предвид положителният опит, придобит с интегрираните проекти по програмата LIFE за периода 2014—2020 г., максималната обща сума, разпределена за СПОП, ще бъде 280 милиона евро, което представлява 30 % от общия бюджет, отпуснат за безвъзмездни средства по подпрограмата „Опазване на природата и биологичното разнообразие“. Максималната обща сума, разпределена на СИП по подпрограмите „Кръгова икономика и качество на живот“ и „Смекчаване на последиците от изменението на климата и приспособяване към това изменение“, ще бъде 336 милиона евро, което е 33 % от общия бюджет, отпуснат за безвъзмездни средства по тези подпрограми. Общата сума, разпределена за СПОП и СИП, ще бъде около 26 % от общия бюджет по програмата LIFE, предвиден за безвъзмездни средства.

4.1.2.4. Ставка на съфинансиране

За СПОП и СИП ставката на съфинансиране не трябва да надвишава 60 % от общите допустими разходи по проекта.

4.1.2.5. Период на допустимост

Тъй като стратегическите планове обхващат изпълнението на план за действия, максималният период на допустимост е 14 години.

4.1.3. Проекти за техническа помощ (проекти за ТП)

Съгласно член 2, параграф 3 от Регламента за програмата LIFE проектите за ТП могат да включват следните дейности:

- участието в стандартни проекти за действия и подготовка на СПОП и СИП (ТП-ПП);
- подготовката за улесняване на окрупняването на мащаба и възпроизвеждането на резултатите от други проекти, финансирани по програмата LIFE, предшестващите я програми или други програми на Съюза, и за достъпа до други финансови инструменти (ТП-В);
- изграждането на капацитет на органите на държавите членки с ниска степен на ефективно участие в програмата LIFE, така че да се подобри обслужването от страна на националните органи за контакт в ЕС и да се повиши общото качество на представените предложения (ТП-КАП).

Индикативната сума за проектите за ТП е 33,16 милиона евро. Тя може да бъде увеличена със сумата, предвидена по-долу за смесено финансиране (вж. раздел 5.3.1), ако, отчитайки съответния етап на развитие на инвестициите, би било подходящо да се отпускат безвъзмездни средства, които не са съпроводени с финансови инструменти.

За периода 2021—2024 г. е предвидено следното индикативно предварително разпределение на средствата, като се има предвид, че съгласно член 18, параграф 4 от Регламента за програмата LIFE неизползваните средства могат да бъдат преразпределени между различните видове проекти в една и съща област:

- за ТП-ПП — индикативно 3,16 милиона евро;
- за ТП-КАП — 9 милиона евро;
- за ТП-В — около 21 милиона евро.

4.1.3.1 Ставка на съфинансиране

Максималната ставка на съфинансиране за проекти за ТП е 60 % от допустимите разходи, с изключение на проектите за подобряване на ефективното участие в програмата LIFE (ТП-КАП). Тези проекти, свързани с дейностите на органите на държавите членки, както са определени в член 11, параграф 4 от Регламента за програмата LIFE, ще имат максимална ставка на съфинансиране в размер на 95 % от допустимите разходи в съответствие с член 9, параграф 4 от Регламента за програмата LIFE.

4.1.3.2 Проекти за подготовката на СПОП или СИП (ТП-ПП)

Тези проекти са насочени към предоставянето на финансова подкрепа в помощ на заявителите да подготвят СПОП или СИП за максимален принос по програмата LIFE в размер на 70 000 EUR.

Те представляват продължение на проектите за техническа помощ, финансирани по програмата LIFE за периода 2014—2020 г.

4.1.3.3. Проекти за улесняване на окрупняването на мащаба или възпроизвеждането на резултатите (ТП-В)

Тези проекти са насочени към улесняване на окрупняването на мащаба или възпроизвеждането на резултатите, финансирани по програма LIFE, или — когато е целесъобразно с оглед на изпълнението на целите на програма LIFE — по други фондове на ЕС, включително чрез подготвяне на достъпа до други финансови инструменти.

С тези проекти могат да се съфинансират дейностите, необходими за:

- (1) подготовка на окрупняването на мащаба и/или възпроизвеждането на резултатите от предишни проекти по програмата LIFE или по други програми на Съюза;
- (2) улесняване на достъпа на операции, допринасящи за целите на програма LIFE, до програма InvestEU или до други финансови инструменти.

Тази подкрепа в областта на инвестициите и възпроизвеждането на резултатите се явява стратегическа с оглед подкрепата за материализирането на зелените инвестиции на място.

Финансови ресурси ще бъдат предоставени за финансиране на зелени инвестиции — например създаването на нова инициатива за природен капитал и кръгова икономика в рамките на InvestEU, по която през следващите 10 години ще се мобилизират най-малко 10 милиарда евро, от които 3 милиарда евро са предвидени за периода 2021—2024 г. Независимо от това търсенето на инвестиции в проекти за околната среда често среща значителни пречки, като ограничен административен капацитет на националните, регионалните и местните органи, липса на информираност и експертни знания по отношение на устойчивостта при публичните и частните организатори на проекти, усещане за повишен риск, необходимост от дългосрочна перспектива за финансова възвръщаемост на инвестициите и опасения относно финансовата осъществимост на проектите.

Това показва необходимостта от целева финансова подкрепа, с която да се подпомогне създаването на портфейл от иновативни и устойчиви проекти.

Тази финансова подкрепа може да е под формата на безвъзмездни средства за извършване на някои предварителни проучвания или смесено финансиране, ако безвъзмездните средства са съпроводени с подлежащи на връщане ресурси като заеми, дялово финансиране или бюджетна подкрепа (вж. раздел 5.3.1).

4.1.3.4. Проекти за изграждането на капацитет на органите на държавите членки с ниска степен на ефективно участие (ТП-КАП)

Тези проекти за ТП са насочени към изграждането на капацитет на органите на държавите членки за подобряване на ефективното участие в програмата LIFE.

Ниска степен на ефективно участие: определение

Концепцията за „ниска степен на ефективно участие“ обхваща понятията за слабо участие и за неефективно участие.

Тези два елемента ще бъдат претеглени, както е посочено в съображение 32 от Регламента за програмата LIFE, спрямо: населението и неговата гъстота, общата площ на защитените зони по „Натура 2000“ за всяка държава членка, изразена като дял от общата площ по „Натура 2000“, и дял от територията на държавата членка, обхванат от защитените зони по „Натура 2000“.

Коефициентът за държавата членка (MSf) отчита:

- A = население (% от населението на ЕС)
- B = гъстота на населението (% спрямо най-голямата гъстота на населението)
- C = площ по „Натура 2000“ (% от общата площ по „Натура 2000“ в ЕС)
- D = площ по „Натура 2000“ (% от общата площ на държавата членка)

Тъй като подпрограмата „Опазване на природата и биологичното разнообразие“ представлява около 40 % от общия бюджет, ще се счита, че стойностите на С и D са до 40 %.

$$MSf = (A+B) * 40 \% (C+D)$$

За определението за „ниска степен на ефективно участие“ Комисията възнамерява да вземе предвид два критерия:

1. слабо участие: дадена държава показва слабо участие, когато делът на подадените предложения, разделен на посочения по-горе коефициент за тази държава, е сред двете трети с най-ниски стойности;
2. неефективно участие: участието на дадена държава е неефективно, когато делът на успеваемост (броят на възложените проекти от броя на подадените предложения), разделен на посочения по-горе коефициент за тази държава, е сред двете трети с най-ниски стойности.

Всяка държава, която попада в една от посочените по-горе категории, се смята за допустима за тези проекти.

За периода, обхванат от настоящата многогодишна работна програма, всяка държава може да получи финансиране само за един ТП-КАП за ниска степен на ефективно участие.

При изчисленията за определяне на списък с допустимите държави Комисията взема предвид последните три години, за които са налични данни. Резултатите ще бъдат представени на държавите членки преди обявяването на всяка покана за представяне на предложения.

Допустими дейности

Комисията очаква всяко предложение да бъде направено въз основа на анализ на нуждите, с които се определят най-ефективните дейности за справяне със слабото участие и/или неефективното участие на различните видове заявители (обществени организации, частни субекти и организации на гражданското общество).

Допустими са следните дейности:

- действия по изпълнението като дейности за обучение, целенасочени информационни кампании;
- действия за мониторинг и оценка за оценяване на действителното въздействие на дейностите по изпълнението;
- комуникационни дейности и дейности за разпространение на информация;
- действия за управление на проекти и контрол на качеството.

Комисията очаква бюджетът да е пропорционално разпределен между дейностите, които ще бъдат изпълнявани по всеки проект за справяне със слабото и/или неефективното участие на различните видове заявители.

4.1.3.5. Максимален период на допустимост за изпълнение на проектите за ТП

Като се вземат предвид различните теми, обхванати от проектите за ТП, максималният период на допустимост е 5 години.

4.1.4. Други действия (ДД)

Комисията е набелязала някои специфични нужди, за които да се търси решение чрез „Други действия“.

В съответствие с член 11, параграф 2, точка д) от Регламента за програмата LIFE „Други действия“ включват:

- действия за координиране и подкрепа (ДКП) за прехода към възобновяема енергия и по-висока енергийна ефективност. Те са насочени към премахване на пазарните пречки, които възпрепятстват социално-икономическия преход към възобновяема енергия и повишена енергийна ефективност, включително изграждане на капацитет, разпространение на информация и знания и повишаване на осведомеността;
- механизъм за предоставяне на малки безвъзмездни помощи в полза на биологичното разнообразие (BEST).

Въз основа на опита със схемите за отпускане на безвъзмездни средства в малък размер в рамките на инициативата BEST на ЕС, ще бъдат обявени покани за представяне на предложения за отпускане на безвъзмездни средства в малък размер (максимум 100 000 EUR съфинансиране от ЕС) за проекти в най-отдалечените региони и отвъдморските страни и територии за опазване на биологичното разнообразие, възстановяване на екосистемите и устойчиво използване на екосистемните услуги, включително основани на екосистеми подходи за смекчаване на изменението на климата и адаптиране към него;

- проекти, разработени в рамките на сътрудничество с общностите на знание и иновации (ОЗИ) на Европейския институт за иновации и технологии³⁸ (EIT), по-специално проекти, които допринасят за целите и изпълнението на плана за действие на ЕС за кръгова икономика и се изпълняват от университети, научноизследователски организации, предприятия и/или МСП, участващи в ОЗИ;
- безвъзмездни средства за действия в полза на организациите, посочени в приложение I към Регламента за програмата LIFE (вж. също раздел 4.3, точка 2 по-долу);
- На годишна база и след консултация с държавите членки могат да бъдат определени и допълнителни проекти, които отговарят на законодателните и политическите приоритети на Съюза (ПЗП).
- други специфични проекти, финансирани съгласно член 195 от Финансовия регламент, в подкрепа на политиките на ЕС в областите на околната среда и действията по климата, които ще бъдат определени по време на изпълнението на настоящата работна програма.

Индикативната сума за проектите за ДД е 454 милиона евро.

При определяне на поканите за представяне на предложения за тези действия

Комисията ще има по-стриктни изисквания, отколкото в случая на покана за

³⁸ Европейският институт за иновации и технологии (EIT) е независим орган на Европейския съюз, създаден през 2008 г., за да насърчава иновации в Европа. EIT обединява водещи стопански, образователни и научноизследователски организации за намиране на решения на глобалните предизвикателства.

представяне на предложения от типа „от долу нагоре“, при която определянето на нуждите и съответните възможни решения е от компетентността на заявителите.

4.1.4.1. Ставка на съфинансиране

Максималната ставка на съфинансиране за „Други действия“ е 95 % от допустимите разходи, освен за безвъзмездните средства в малък размер за биологично разнообразие в най-отдалечените региони и отвъдморските страни и територии, които представляват продължение на програмата BEST, за които съфинансирането от ЕС е в размер на максимум 100 % от допустимите разходи.

4.1.4.2. Период на допустимост за изпълнение на „Други действия“

Като се вземат предвид различните теми, обхванати от „Други действия“, максималният период на допустимост е 10 години.

4.2. Процедура за представяне на предложения и за подбор за безвъзмездни средства за действия

За предоставянето на безвъзмездни средства за действия са предвидени различни процедури. Изборът на процедура ще зависи от времето, което е на разположение за обявяване на поканата и оценка на предложенията, и/или от очаквания обем на предложенията по всяка подпрограма:

- Едноетапна процедура ще се използва за:
 1. стандартни проекти за действия,
 2. проекти за ТП и
 3. „други действия“.
- Двуетапна процедура ще се използва за:
 - СПОП и СИП.

Двуетапната процедура може също така да се използва за стандартни проекти за действия.

4.2.1. Едноетапна процедура за СПД, проекти за ТП и „други действия“

Едноетапната процедура се организира, както следва:

1. След покана за представяне на предложения се подават пълните предложения.
2. Предложенията се проверяват за тяхното съответствие с критериите за приемливост, допустимост, изключване и подбор. Последователността на проверките може да бъде адаптирана в съответствие с Финансовия регламент за осигуряване на максимална ефективност на процеса на оценяване.
3. Оценка на пълното предложение въз основа на критериите за възлагане, изброени по-долу:

1. Относимост (0—20)

- относимост на приноса към една или няколко от специфичните цели на програмата LIFE и целевата подпрограма;
- степен, до която проектът съответства на описанието, включено в поканата за представяне на предложения, включително, когато е приложимо, на нейните специфични приоритети;
- рационалност на цялостната логика на интервенцията;

- степен, до която проектът предлага съпътстващи ползи и насърчава полезни взаимодействия с други области на политиката, които са от значение за постигане на целите на политиката в областта на околната среда и климата.

2. Качество (0—20)

- яснота, адекватност и осъществимост на работния план;
- подходящ географски акцент на дейностите;
- качество на плана по отношение на мониторинга и докладването на въздействията;
- установяване и мобилизиране на съответните заинтересовани страни;
- целесъобразност и качество на предложените мерки за уведомяване и разпространение на проекта и резултатите от него до различни целеви групи.

3. Въздействие (0—20)

- амбиция и надеждност на въздействието, очаквано по време на и/или след проекта поради предложените дейности, включително възможните отрицателни последици за други специфични цели на програмата LIFE, включително гарантиране, че не се нанасят съществени вреди на тези цели;
- устойчивост на резултатите от проекта след приключването му;
- потенциал за възпроизвеждане на резултатите от проекта в същия сектор или в други сектори или места, или за окрупняване на мащаба от публични или частни участници или чрез мобилизиране на по-големи инвестиции или финансови ресурси (потенциал да служат като катализатор);
- качество на мерките за използване на резултатите от проекта.

4. Ресурси (0—20)

- състав на екипа по проекта — консорциум или единствен бенефициер — от гледна точка на квалификация, умения и отговорности и целесъобразност на структурата на управление;
- целесъобразност на бюджета и ресурсите и тяхно съответствие с предложения работен план;
- прозрачност на бюджета, т.е. разходните пера следва да са описани достатъчно подробно;
- степен, до която в проекта е отчетено и смекчено въздействието върху околната среда, включително чрез използването на екологосъобразни обществени поръчки. Използването в проекта на признати методи за изчисляване на отпечатъка върху околната среда (например методи за ПООС или ОООС или подобни на тях³⁹) или на системи за управление на околната среда (напр. EMAS) ще се смята за предимство.
- съотношение качество/цена на предложения проект.

4. Оценяване на предложенията

Всеки критерий се оценява с точки в интервала от 0 до 20. Минималната положителна оценка за всеки критерий е 10 точки.

На оценката по критерий „Въздействие“ се дава тегловен коефициент 1,5: точките, получени от дадено предложение за критерия „Въздействие“, се умножават по 1,5.

Общият праг за преминаване, прилаган към сумата от претеглените индивидуални оценки, е 55 точки.

³⁹ Например ППООСКП/СПОООС. Вж. списъка на адрес:
http://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/PEFCR_OEFSR_en.htm

За стандартни проекти за действия и — когато е приложимо и определено в поканата за представяне на предложения — за проектите за ТП и за „други действия“ се прилагат следните допълнителни точки:

- ДОПЪЛНИТЕЛНИ ТОЧКИ 1: Предложеният проект предлага изключителни полезни взаимодействия и стимулира значителни съпътстващи ползи между подпрограмите по програма LIFE. (2 точки)
- ДОПЪЛНИТЕЛНИ ТОЧКИ 2: Проектът се изпълнява основно в най-отдалечените региони. Когато по отношение на нуждите, посочени в поканата за представяне на предложения, са от значение специфични регионални особености, например острови по отношение на отпадъците, региони с интензивно използване на въглища по отношение на чистата енергия и т.н., даването на допълнителни точки може да се разшири до други географски райони със специфични нужди и уязвимост. (2 точки)
- ДОПЪЛНИТЕЛНИ ТОЧКИ 3: Проектът в значителна степен се основава на резултатите или разширява мащаба на резултатите от други проекти, финансирани от Европейския съюз. (2 точки)
- ДОПЪЛНИТЕЛНИ ТОЧКИ 4: Проектът предлага изключителен потенциал да служи като катализатор. (2 точки)
- ДОПЪЛНИТЕЛНИ ТОЧКИ 5: В проекта се предвижда транснационално сътрудничество⁴⁰ между държави членки, което е от решаващо значение, за да се гарантира постигането на целите на проекта. (2 точки)

Допълнителните точки се дават въз основа на критерии „да/не“, т.е. не е предвидено степенуване: на всяко предложение се присъждат или 0, или 2 точки.

Това означава, че максималният брой възможни точки за стандартни проекти за действия е 100, докато за други предложения (например за проекти за ТП и „други действия“) той е 90, плюс евентуално възможни допълнителни точки.

5. Класиране и изготвяне на окончателен списък с проекти, които ще бъдат финансирани

Предложенията за проекти се класират, като се вземат предвид претеглената оценка за всеки критерий за възлагане и допълнителните точки, ако има такива. Изготвят се отделни списъци за всяка подпрограма, и в рамките на всяка подпрограма, когато е приложимо, за проектите по теми, свързани с управлението и с новия европейски Bauhaus.

Списъкът с проекти, предложени за финансиране, се изготвя, като се вземат предвид предложенията, при които е достигнат минималният праг и за които има наличен бюджет. При еднакви оценки се финансират предложенията с най-висока оценка по критерий 3 — въздействие.

6. Списък с резерви и Печат за високи постижения

Списъкът с резервите съдържа всички проекти, които отговарят на минималните изисквания за качество (т.е. са получили всички минимални положителни оценки), но не могат да бъдат финансирани с оглед на наличния бюджет. В случай че могат да

⁴⁰ „Транснационално сътрудничество“ следва да се разбира като включващо сътрудничество между съседни държави/региони от двете страни на национална граница, а също и сътрудничество на по-голямо транснационално/макрорегионално равнище.

бъдат предоставени допълнителни средства, проектите в списъците с резерви се финансират по реда на класирането им.

В случая на стандартни проекти за действия проектите в списъка с резерви ще получат Печат за високи постижения в съответствие с член 15 от Регламента за програмата LIFE.

Списъкът с проектите с Печат за високи постижения, заедно с кратко описание на всеки проект, се предава на компетентните служби на Комисията, на националните органи за контакт и на членовете на комитета по програмата LIFE за по-нататъшно препращане до органите, отговорни за управлението на Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс и Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

Тези проекти биха могли да получат финансиране при същите условия (ставка на съфинансиране, размер и допустими разходи), при които биха били финансирани по програмата LIFE.

4.2.2. Двуетапна процедура за СПД

За възлагане на СПД се прилага двуетапна процедура за подбор. Процедурата за предоставяне на средства се организира на два етапа: на първия етап се предвижда представяне на концептуален документ. За концептуалните документи, за които има разумна възможност за получаване на безвъзмездни средства, на втория етап се предвижда представянето на пълно предложение. Тази процедура не следва да се прилага през 2021 и 2022 г.

4.2.2.1. Етап 1: концептуален документ

Заявителите се приканват да представят концептуален документ, в който да посочат основните елементи на предложението си. Те трябва да посочат поисканата финансова подкрепа.

1. След покана за представяне на предложения се представят концептуалните документи.
2. Концептуалните документи се проверяват за съответствие с критериите за приемливост и допустимост.
3. Концептуалните документи се оценяват въз основа на следните критерии:

1. Относимост и въздействие (0—20)

- относимост на приноса към една или няколко от специфичните цели на програмата LIFE и целевата подпрограма;
- степен, до която проектът е в съответствие с описанието на темата в поканата за представяне на предложения;
- рационалност на цялостната логика на интервенцията в предложенията;
- амбиция и надеждност на въздействието, очаквано по време на и/или след проекта поради предложените дейности, включително възможните отрицателни последици за други специфични цели на програмата LIFE. В анализа на въздействието се вземат предвид особеностите на проекта и географският му обхват, включително, когато е приложимо, конкретните нужди на географски райони със специфични уязвимости, екологични предизвикателства или природни ограничения.

2. Качество и ресурси (0—20)

- яснота, адекватност и осъществимост на работния план;

- устойчивост на резултатите от проекта след приключването му;
- съотношение качество/цена на проекта.

3. Концептуалните документи се оценяват и се присъждат точки.

Всеки критерий се оценява с точки в интервала от 0 до 20. Общият праг за преминаване, прилаган към сумата от индивидуалните оценки, е 12 точки от 40 точки. Изключват се концептуални документи, при които не е достигнат минималният праг.

4. Изготвяне на списък с взетите под внимание концептуални документи и на покана за представяне на пълни предложения

В дългия списък на заявителите, поканени да представят пълно предложение, се включват концептуалните документи с най-висок резултат по подпрограми, за които сумата на поискания от ЕС принос представлява 2 до 3 пъти размера на наличния бюджет. Специфичното съотношение между поисканото финансово участие на ЕС и наличния бюджет се определя, като се вземе предвид размерът на поисканото участие, както и процентът на успеваемост на пълните предложения по конкретната подпрограма при предишни покани за представяне на предложения. Изготвят се отделни списъци за всяка подпрограма, а в рамките на всяка подпрограма — за проектите по теми, свързани с управлението.

4.2.2.2. Етап 2: пълно предложение

1. Представят се пълните предложения.
2. Предложенията се проверяват за тяхното съответствие с критериите за приемливост, допустимост, изключване и подбор. Последователността на проверките може да бъде адаптирана в съответствие с Финансовия регламент за осигуряване на максимална ефективност на процеса на оценяване.
3. Пълните предложения се оценяват въз основа на критериите за възлагане, определени за едноетапната процедура, включително различните допълнителни точки.
4. За класирането на предложенията и Печата за високи постижения се прилагат условията за едноетапната процедура, описани в раздел 4.2.1.

4.2.3. Двуетапна процедура за стратегически проекти

Процесът на представяне и подбор на СПОП и СИП се основава на двуетапна процедура и се прилага за всички подпрограми. Чрез него следва да се улесни работата на потенциалните заявители и да се гарантира, че те получават най-добрите възможни насоки по време на процеса. Работният поток е структуриран по такъв начин, че да способства за постепенното развитие и прецизиране на всяко предложение. През всички фази на процеса на оценяване се прилага принципът за равно третиране на всички предложения.

Двуетапната процедура се основава на представянето на концептуален документ, последван от пълно предложение. Тя се организира по следния начин:

Етап 1: концептуален документ

1. След покана за представяне на предложения се представят концептуалните документи.
2. Концептуалните документи се проверяват за съответствие с критериите за приемливост и допустимост.

Концептуалните документи се оценяват въз основа на следните критерии:

1. Изпълнение на планове или стратегии

- Проектът е насочен към изпълнението на плановете и стратегиите, посочени в раздел 4.1.2.

2. Териториален обхват

- Изпълнението на целевия план или целевата стратегия на Съюза ще обхване голяма и представителна териториална област, по-специално регионална, мултирегионална, национална или транснационална. За СИП за управление на качеството на въздуха може да се приеме и подход, обхващащ множество градове, или по-малък териториален мащаб, стига проектът да осигурява значително въздействие.

3. Координация на допълнителни средства

- С дейностите ще се мобилизира допълнително финансиране от поне един източник на финансиране от Съюза, на национално равнище или от частния сектор и ще се разгледат други подходящи средства от Съюза, на национално равнище или от частния сектор.
- Финансирането е допълнително за СПОП и СИП и се използва за подпомагане и изпълнение на допълнителни дейности, необходими за изпълнението на целевия план или стратегия.
- Механизмите за координацията на допълнителните средства са ясно определени.

4. Участие на ключови заинтересовани страни

- Ключови заинтересовани страни ще участват активно в изпълнението на целевия план или стратегия.

Всеки критерий се оценява според това дали е изпълнен или не.

3. Списък на взетите предвид проекти

Всички заявители, представили предложения, които отговарят на посочените по-горе критерии, се поканват да представят пълни предложения.

Тези заявители се поканват да участват и във фаза за писмени въпроси и отговори, по време на която могат да задават въпроси, свързани с изготвянето на пълно предложение. В края на тази фаза се оповестяват публично анонимизираните въпроси и отговори, за да се подпомогнат по еднакъв начин всички кандидати да изготвят своите пълни предложения. По целесъобразност въпросите и отговорите се допълват с насоки относно обичайни затруднения, с които заявителите може би са се сблъскали и които са станали очевидни в концептуалните документи.

Етап 2: пълно предложение

1. Представят се пълните предложения.
2. Предложенията се проверяват за тяхното съответствие с критериите за приемливост, допустимост, изключване и подбор. Последователността на проверките може да бъде адаптирана в съответствие с Финансовия регламент за осигуряване на максимална ефективност на процеса на оценяване.
3. Оценка на пълно предложение въз основа на критериите за възлагане, дадени в таблицата по-долу:

1. Относимост (0—20)

- относимост на приноса към една или няколко от специфичните цели съгласно програмата LIFE и целевата подпрограма;
- степен, до която проектът е в съответствие с описанието на темата в поканата за представяне на предложения;
- рационалност на цялостната логика на интервенцията;
- степен, до която проектът предлага съпътстващи ползи и насърчава полезни взаимодействия с други области на политиката, които са от значение за постигане на целите на политиката в областта на околната среда и климата.

2. Качество (0—20)

- яснота, адекватност и осъществимост на работния план;
- подходящ географски акцент на дейностите;
- качество на плана по отношение на мониторинга и докладването на въздействията;
- установяване и мобилизиране на съответни заинтересовани страни;
- целесъобразност и качество на мерките за уведомяване и разпространение на проекта и резултатите от него до различни целеви групи.

3. Допълнително финансиране (0—20)

- ниво на мобилизиране на други средства в допълнение към предвидените средства по програмата LIFE (отвъд необходимия минимум за допустимост), както и вероятността от тяхното действително мобилизиране и тяхната функционална връзка с плана или стратегията, които ще бъдат изпълнени;
- качество на механизма за координация за оптимално използване на други средства, по-специално средствата на Съюза, необходими за изпълнението на целевата стратегия/план;
- идентифициране, адекватност и осъществимост на необходимите допълнителни действия.

4. Въздействие (0—20)

- амбиция и надеждност на въздействието, очаквано по време на и/или след проекта поради предложените дейности, включително възможните отрицателни последици за други специфични цели на програма LIFE, за да се гарантира, че не се нанасят съществени вреди на тези цели;
- устойчивост на резултатите от проекта след приключването му;
- потенциал за възпроизвеждане на резултатите от проекта в същия сектор или в други сектори или места, или за окрупняване на мащаба от публичните или частните участници или чрез мобилизиране на по-големи инвестиции или финансови ресурси (потенциал да служат като катализатор);
- качество на мерките за използване на резултатите от проекта.

5. Ресурси (0—20)

- състав на екипа по проекта — консорциум или единствен бенефициер — от гледна точка на квалификация, умения и отговорности и целесъобразност на структурата на управление;
- целесъобразност на бюджета и ресурсите и тяхно съответствие с работния план;
- прозрачност на бюджета, т.е. разходните пера следва да са описани достатъчно подробно;
- степен, до която в проекта е отчетено и смекчено въздействието върху околната среда, включително чрез използването на екологосъобразни обществени поръчки. Използването от проекта на признати методи за изчисляване на отпечатъка върху околната среда (например методи за ПООС или ООС или

подобни на тях⁴¹) или на системи за управление на околната среда (например СУОС) ще се смята за предимство.

- съотношение качество/цена за проекта.

4. Оценяване на предложенията

Всеки критерий се оценява с точки в интервала от 0 до 20. Минималната положителна оценка за всеки критерий е 10 точки. Общият праг за преминаване, прилаган към сумата от претеглените индивидуални оценки, е 55 точки. Не се присъждат допълнителни точки, освен когато предложеният проект обхваща основно най-отдалечените региони.

Това означава, че максималният брой възможни точки е 100.

5. Класиране и изготвяне на окончателен списък с проекти, които ще бъдат финансирани.

Предложенията за проекти се класират, като се вземе предвид претеглената оценка за всеки критерий за възлагане.

Списъкът с проекти, предложени за финансиране, се изготвя, като се вземат предвид предложенията, при които е достигнат минималният праг и за които има наличен бюджет.

При еднакви оценки се финансират предложенията с най-висока оценка по критерий 3 — въздействие.

Ако няма достатъчно средства за финансиране на всички предложения, достигнали минималния праг, се дава предимство на предложенията от държави членки, които все още нямат финансиран СИП по конкретната подпрограма или специфичен СПОП по подпрограмата „Опазване на природата и биологичното разнообразие“.

6. Списък с резерви и Печат за високи постижения

За списъка с резервите и Печата за високи постижения се прилагат условията за едноетапната процедура, описани в раздел 4.2.1.

4.3. Безвъзмездни средства за оперативни разходи

В съответствие с Регламента за програмата LIFE в различни случаи могат да бъдат отпускани безвъзмездни средства за оперативни разходи:

1. В член 11, параграф 6 от Регламента за програмата LIFE се предвижда подкрепа за определени оперативни и административни разходи на организации с нестопанска цел, които участват в разработването, изпълнението и прилагането на политиката и законодателството на Съюза и работят предимно в областта на околната среда или действията по климата, включително енергийния преход.
2. Съгласно член 13 от Регламента за програмата LIFE на посочените в приложение I към Регламента за програмата LIFE организации може да бъдат предоставяни безвъзмездни средства. Сумата от безвъзмездните средства за оперативни разходи и такива за дейности за тези организации за периода 2021—2024 г. няма да надвиши 6 милиона евро.

⁴¹ Например ППООСКП/СПОООС. Вж. списъка на адрес:
http://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/PEFCR_OEFSR_en.htm

3. В надлежно обосновани случаи, определени в член 195 от Финансовия регламент, може да бъдат отпуснати безвъзмездни средства за оперативни разходи извън посочените в точка 1 и точка 2 по-горе.

Индикативната сума за безвъзмездни средства за оперативни разходи през периода 2021—2024 г. е 55,5 милиона евро.

Максималната ставка на съфинансиране за всички различни видове безвъзмездни средства за оперативни разходи е 70 % от допустимите разходи.

4.4. Процедура за представяне на предложения и за подбор за безвъзмездни средства за оперативни разходи

Отпускането на безвъзмездни средства за оперативни разходи се осъществява въз основа на:

- (1) рамкови споразумения за партньорство с организации с нестопанска цел и — когато е възможно, след анализ на риска — също и с организациите, посочени в приложение I от Регламента за програмата LIFE. Срокът на действие на рамковите споразумения за партньорство се определя така, че да се поддържа балансът между необходимостта от сигурност и стабилност за бенефициерите, необходимостта от осигуряване на развитие на партньорството и — в случая на безвъзмездни средства за оперативни разходи за организации с нестопанска цел — възможността различни организации да имат достъп до тези средства.

Годишно се отпускат безвъзмездни средства по специфични споразумения след покана за представяне на предложения, отправена към рамковите партньори;

- (2) еднократни годишни безвъзмездни средства за оперативни разходи, когато партньорски споразумения са невъзможни или неподходящи.

Процедурата за възлагане се организира по следния начин:

1. Предложенията се представят след покана за представяне на предложения.
2. Предложенията се проверяват за съответствие с критериите за приемливост, допустимост, изключване и подбор. Последователността на проверките може да бъде адаптирана в съответствие с Финансовия регламент за осигуряване на максимална ефективност на процеса на оценяване.
3. Оценка на предложенията: Предложенията за рамкови споразумения за партньорство се оценяват въз основа на критериите за възлагане, изброени по-долу:

<p>а) Относителност</p> <ul style="list-style-type: none">- относителност на приноса към една или няколко от специфичните цели на програмата LIFE;- степен, до която предложеният работен план е в съответствие със съответните политики, обхванати от поканата за представяне на предложения;- степен, до която предложението демонстрира добавената стойност от ЕС. <p>б) Оформяне на политиката на ЕС</p> <ul style="list-style-type: none">- степен, до която предложението показва задълбочено разбиране на политическия процес в ЕС;- степен, до която заявителят подобрява базата от знания и данни, като по този начин подкрепя политиките на Съюза в областта на околната среда, климата и енергетиката;- степен, до която заявителят насърчава интегрирането на политиките в областта на околната среда, климата и/или енергетиката и съгласуваността с други

политики, например селскостопанската, транспортната и кохезионната политика;

- степен, до която заявителят ще функционира като връзка между равнището на ЕС и гражданското общество, като предоставя координиран принос за политиката;
- целесъобразност на средствата и структурите, насочени към даването на гласност на тревогите на гражданите на ЕС и осигуряването на тяхното демократично представителство пред съответните институции.

в) Изпълнение на политиката на ЕС

- степен, до която предложената стратегия подобрява изпълнението и правоприлагането на законодателството на ЕС в областта на околната среда, климата и/или енергетиката на местно равнище, на равнището на държава членка и/или на европейско равнище;
- степен, до която заявителят ще функционира като връзка между равнището на ЕС и гражданското общество, като насърчава и осигурява приемането на изпълнението на политиката;
- степен, до която заявителят използва своята мрежа, за да установи пречки за изпълнение на политиката на национално/регионално равнище, за обратна връзка относно политиката;
- целесъобразност и качество на предложените мерки за уведомяване и разпространение, с цел да се създаде ефект на лоста;
- степен, до която предложената стратегия спомага да се осигурят инвестиции за политиката в областта на околната среда, климата и/или енергетиката, за да се преодоляват външните екологични ефекти.

г) Сензорна функция

- степен, до която предложението спомага за откриването на нови или нововъзникващи проблеми в областта на околната среда, климата и/или енергетиката и е в състояние да анализира причините за тези проблеми и възможните ефекти от тях;
- капацитет на заявителя да предложи подходящи решения и да предостави обратна връзка или да подобри изготвянето на политика относно установените нови или нововъзникващи проблеми.

д) Организационно развитие

- качество на предложената стратегия за удовлетворяване на установените нужди за организационно развитие в областите за подобрение;
- степен, до която заявителят представлява съответните заинтересовани страни и се стреми да развие членския си състав (на териториална или членска база);
- степен, до която стратегията на заявителя за набиране на средства осигурява диверсификация и устойчивост на организацията;
- анализ на зависимостта на заявителя от безвъзмездните средства за оперативни разходи по програмата LIFE и дали стратегиите за премахване на тази зависимост са убедителни;
- съотношение качество/цена на предложената работа.

Оценяване на предложенията

Всеки критерий се оценява с точки в интервала от 0 до 20. Няма минимална положителна оценка за отделните критерии.

Оценката по критерий 4 „Сензорна функция“ има тежест от 0,25.

Оценката по критерий 5 „Организационно развитие“ има тежест от 0,75.

Общият праг за преминаване, прилаган към сумата от претеглените индивидуални оценки, е 45 точки.

При равни оценки подредбата по приоритет се извършва въз основа на следните принципи:

1. Най-висок приоритет имат предложения, насочени към тема, която не е добре обхваната от по-високо класирани предложения.
2. Следват заявленията според оценката на тяхното съотношение качество/цена.

Класиране и изготвяне на окончателен списък с безвъзмездни средства за оперативни разходи, които ще бъдат отпуснати

Предложенията за проекти се класират, като се вземе предвид оценката за всеки критерий за възлагане.

Списъкът с предложения за отпускане на безвъзмездни средства за оперативни разходи се изготвя, като се вземат предвид предложенията, при които е достигнат минималният праг и за които има наличен бюджет.

Това класиране на предложенията по точки и приоритет след оценката на рамковите споразумения за партньорство (РСП) представлява и реда, по който ще се класират заявителите, след като бъдат оценени предложенията за техните специфични споразумения за отпускане на безвъзмездни средства (ССБС), т.е. след оценката на ССБС няма да се прави ново класиране.

За предоставянето на единични безвъзмездни средства за оперативни разходи се прилагат следните критерии:

а) Относимост	- степен, до която предложената работна програма е в съответствие с рамковото споразумение за партньорство на заявителя с НПО. Евентуални отклонения се обосновават.
б) Качество на предложението	- яснота, адекватност и осъществимост на предложения работен план; - амбиция и надеждност на очакваното въздействие в резултат на предложените дейности.
в) Ресурси	- целесъобразност на организацията и управлението на работата; - целесъобразност на предложените бюджет и ресурси и тяхното съответствие с предложения работен план; - балансираны приходи и разходи.

Всеки критерий се оценява с точки в интервала от 0 до 20. Няма минимална положителна оценка за отделните критерии. Общият праг за преминаване, прилаган към сумата от индивидуалните оценки, е 35 точки.

4.5. Индикативен график за поканите за представяне на предложения

	2021 г.			2022 г.			2023 г.			2024 г.		
месеци	01	05	09	01— 04	05	09	01— 04	05	09	01— 04	05	09
	—	—	—		—	—		—	—		—	—

	04	08	12		08	12		08	12		08	12
СПД		☒		☒			☒			☒		
СПОП		☒		☒						☒		
СИП		☒		☒			☒			☒		
ТП-КАП		☒		☒								
Други проекти за ТП		☒		☒			☒			☒		
Безвъзмездн и средства за оперативни разходи		☒			☒			☒			☒	
ДД		☒		☒			☒			☒		

Покани за представяне на предложения за СПД, СИП, ТП-ПП за подготовка на СПОП и СИП, както и за ДКП ще се обявяват всяка година и/или ще се предвижда годишен срок за подаването на проекти.

За СПОП ще бъде обявена по една покана за представяне на предложения през 2021 г., през 2022 г. и през 2024 г.

Покани за представяне на предложения за ТП-КАП ще бъдат обявени през 2021 г. и през 2022 г.

Покани за представяне на предложения за ТП-В ще бъдат обявявани на две години, като се започне от 2022 г.

Покани за представяне на предложения за ДД се очаква да бъдат обявявани ежегодно или на две години. Покани за представяне на предложения за безвъзмездни средства за оперативни разходи се очаква да бъдат обявявани ежегодно. Рамкови споразумения за партньорство за ДД и/или безвъзмездни средства за оперативни разходи ще бъдат сключвани, когато е уместно, на многогодишна основа.

5. ДРУГИ ФОРМИ НА ФИНАНСИРАНЕ

За постигане на целите, установени в член 3 от регламента, в допълнение към проектите, финансирани с безвъзмездни средства съгласно раздел 4, по програма LIFE може да бъдат финансирани и следните мерки чрез други форми на финансиране:

- проекти съгласно определението в раздел 5.4;
- дейности, изпълнявани от Комисията в подкрепа на подготовката, прилагането и интегрирането на законодателството на ЕС, свързано с околната среда, климата и прехода към чиста енергия;
- административна и техническа помощ за Комисията за дейности по разработване, изпълнение и мониторинг на програмата.

Другите форми на финансиране могат да включват:

- договори за обществени поръчки;
- награди;
- дейности за непряко управление, включително смесено финансиране.

Индикативната сума за проекти, финансирани чрез други форми на финансиране и финансови инструменти в рамките на операции за смесено финансиране по четирите подпрограми за периода 2021—2024 г., е 476 милиона евро.

Индикативната сума за дейности за техническа и административна помощ по четирите подпрограми за периода 2021—2024 г. е 106 милиона евро.

5.1. Договори за обществени поръчки

Съгласно член 5 от Регламента за програмата LIFE по програмата LIFE може да се финансират дейности, изпълнявани от Комисията в подкрепа на подготовката, прилагането и интегрирането на законодателството на Съюза в областта на околната среда, климата или съответното законодателство в областта на енергетиката.

Тези дейности, изпълнявани чрез възлагане на обществени поръчки, могат да включват:

- информационни и комуникационни дейности, включително кампании за повишаване на осведомеността, връзки с медиите, публикации, информационни материали, преводи, консултация със или участие на заинтересовани страни, работни семинари, конференции и подкрепа за схеми/дейности за участие, работа в мрежи и платформи за най-добри практики;
- подкрепа за изготвяне, разработване, изпълнение и правоприлагане на политики и законодателство, например научна, правна и техническа помощ, инспекции, изграждане на капацитет, партньорски оценки, одити, оценки, оценки на въздействието, информационни системи, проучвания, консултантски услуги, моделиране и разработване на сценарии.

5.2. Награди

Наградите са финансови средства, отпускани като възнаграждение вследствие на конкурс.

Чрез награди Комисията насърчава постигането на целите на политиките на Съюза.

Наградите се присъждат в съответствие с принципите на прозрачност и равно третиране.

Условията за участие, редът и условията за изплащане на наградата на победителите след присъждането ѝ, както и подходящите средства за публикуване се определят според конкретната организирана награда.

Организацията и управлението на наградите се вземат предвид при изчисляването на минималния праг от 85 % съгласно с член 9, параграф 3 от Регламента за програмата LIFE.

Примери за награди, финансирани по програмата LIFE, са наградите „Европейско зелено листо“ и „Европейска зелена столица“, „Европейската награда за бизнес“, наградата „Натура 2000“, финансовите стимули на Европейския пакт за климата и т.н.

5.3. Дейности в подкрепа на инвестициите, включително смесено финансиране

5.3.1. Подкрепа за финансиране на техническа помощ за инвестиции в областта на околната среда и климата

В Плана за инвестиции във връзка с Европейския зелен пакт се признава, че екологизирането на инвестициите и икономиката като цяло изискват значително укрепване на техническата помощ за активно разработване на портфейл от инвестиции

със значително въздействие. Освен това в него се подчертава значението на техническата помощ за насърчаване на природния капитал, действията в областта на климата и природосъобразните решения.

Портфейлът от инвестиции със значително въздействие следва да е съсредоточен върху проекти за запазването, възстановяването, управлението и увеличаването на природния капитал или водещи до поглъщане на въглерод — в подкрепа на стратегията на ЕС за биологичното разнообразие, плана за действие на ЕС за кръгова икономика, новата стратегия на ЕС за адаптиране към изменението на климата и други съответни политики.

С техническата помощ чрез консултантския център InvestEU ще се подпомагат проекти с основни цели смекчаване на изменението на климата, адаптиране към изменението на климата и/или опазване и увеличаване на ресурсите от природния капитал, както и развитие на кръгова икономика. Тя ще е съсредоточена върху проекти, които допринасят за издръжливост спрямо изменението на климата и/или за устойчивост при управлението на природните ресурси.

За разработването на този портфейл от проекти и изпълнението им на практика ще бъдат установени две допълнителни и допълващи действия:

- (1) вноската от финансови ресурси за консултантския център по програма InvestEU. Чрез консултантските услуги ще се набелязва, разработва и изготвя проектът за програма InvestEU. Целта е насърчаване и подкрепа за зелени инвестиции и за възпроизвеждане и/или окрупняване на мащаба от екологосъобразни проекти, при които основна цел на проекта е адаптирането към изменението на климата и/или опазването и увеличаването на ресурсите на природния капитал. При поискване това ще включва и консултантски услуги за превръщането на други инвестиционни проекти в по-екологосъобразни.
- (2) финансова подкрепа ad hoc под формата на безвъзмездни средства (вж. раздел 4.1.3.3 по-горе) или смесено финансиране (ако безвъзмездните средства са съпроводени с подлежащи на връщане източници на финансиране като заеми, дялово финансиране или бюджетна подкрепа, финансирани от други източници, различни от програма LIFE).

5.3.1.1. „Зеленият“ компонент на консултантския център

Целта на консултантския център на InvestEU е да предоставя активна техническа помощ на най-високо технологично равнище като съществено действие, което дава възможност да се подпомогнат екологизирането на икономиката и очакваните инвестиции.

Консултантският център на InvestEU е насочен към онези инвестиции, които са необходими за пълното прилагане на политиката и законодателството на ЕС в областта на околната среда и климата и за справяне с по-широките екологични предизвикателства, свързани с опазването и възстановяването на природния ни капитал, който е в основата на икономиката и нейната кръговост, както се посочва в Европейския зелен пакт.

Целта на приноса на програмата LIFE за консултантския център InvestEU е да съдейства на организаторите на публични и частни инвестиции и съответните участници да набелязват и разработват инвестиционни проекти, които допринасят за запазването, възстановяването, управлението и увеличаването на природния капитал, както и за поглъщане на въглерод и издръжливост спрямо изменението на климата, в подкрепа например на стратегията на ЕС за биологичното разнообразие, плана за действие на ЕС за кръгова икономика и новата стратегия на ЕС за адаптиране към изменението на климата.

Специализирани експертни познания ще бъдат идентифицирани — 1) директно на пазара и 2) чрез консултативни партньори, които да служат за предоставяне на техническа помощ и изграждане на капацитет, за да се набелязват и разработват публични и частни зелени инвестиции. При поискване те може да се предоставят в подкрепа на екологизирането на други инвестиции. Когато е целесъобразно, експертите ще участват в дейности за взаимно обучение и споделяне на опит с цел увеличаване на капацитета за набелязване, насърчаване и структуриране на зелени инвестиционни проекти в ЕС.

След периода, необходим за изграждане на ядрото от ноу-хау и за сключване на споразуменията с консултативните партньори, се очаква мобилизирането на експертни знания да бъде изключително постепенно.

От самото начало ще се извършват действия, които да позволят активно набелязване на възможни инвестиции и изграждане на капацитет при съответните заинтересовани страни.

Сумата, предназначена за тези консултантски услуги, ще зависи от развитието на търсенето. Очаква се сумата, която се отпуска за консултантски услуги през периода 2021—2024 г. по подпрограмите „Опазване на природата и биологичното разнообразие“, „Кръгова икономика и качество на живот“ и „Смекчаване на последиците от изменението на климата и приспособяване към това изменение“, да не надвиши 35 милиона евро. Тази сума ще бъде допълнителна към подлежащата на връщане подкрепа, предоставяна в рамките на Invest EU, и ще е насочена към услуги за техническа помощ, като може да бъде финансирана, според случая, при пряко или непряко управление.

Неизползваните средства ще бъдат пренасочени към безвъзмездни средства.

5.3.1.2. Подкрепа чрез смесено финансиране

Когато е подходящо, подкрепата, която трябва да се предостави за зелени инвестиции, ще бъде под формата на операции за смесено финансиране.

„Операция за смесено финансиране“ може да се определи като съчетаване на различни форми на подкрепа:

- **най-малко една форма на подлежаща на връщане подкрепа** (бюджетна гаранция и/или финансов инструмент), финансирана от InvestEU или други източници на финансиране, и
- **форма на неподлежаща на връщане подкрепа**, финансирана по програма LIFE и в съответствие с нейните цели на политиката и критерии за допустимост.

Елементът на безвъзмездната помощ по програмата LIFE ще се използва по стратегически начин, за да се привлича допълнително финансиране за важни инвестиции. Чрез обединяване на ресурсите смесеното финансиране увеличава възможността инвестициите да се осъществят, като позволява на всеки финансиращ да спечели някакъв ливъридж за средствата си и осигурява по-добра координация на публичната подкрепа от Комисията и другите финансиращи, за да се постигат целите на политиката на ЕС.

Смесеното финансиране може да се използва, за да се улесни възпроизвеждането на проекта или да се подпомогне набелязването и насърчаването на възможни зелени инвестиции.

По програмата InvestEU смесеното финансиране може да открие възможности опазването/увеличаването на природния капитал, включително аспектите, свързани със смекчаването на и адаптирането към изменението на климата, да бъдат включени и

разширени в проектите. Елементът на безвъзмездната помощ в дадена операция за смесено финансиране може допълнително да стимулира по-голямото въздействие на целите на политиката, подпомагайки частта от проектите, за която няма възможност за банково финансиране, или давайки по-голяма гаранция на инвеститорите.

Ако операцията за смесено финансиране не се осъществи, тези средства ще се използват за финансиране на безвъзмездни средства. Пренасочени към безвъзмездните средства ще бъдат и неизползваните средства.

Максималната сума, разпределена за елемента на безвъзмездната помощ в операциите за смесено финансиране, е 15 милиона евро за периода 2021—2024 г.

Комисията ще докладва ежегодно на комитета по програмата LIFE за предварителните проучвания и възможното развитие на операцията за смесено финансиране.

5.3.2. Подкрепа за финансиране на инвестиции в енергийна ефективност и енергия от възобновяеми източници

Неизползваните средства за финансова подкрепа ще бъдат преразпределени за безвъзмездни средства по подпрограмата „Преход към чиста енергия“.

5.3.2.1. Финансова подкрепа за техническа помощ за инвестиции в енергийна ефективност и енергия от възобновяеми източници

Непряко управление на финансова подкрепа за техническа помощ при инвестиции в енергийна ефективност и енергия от възобновяеми източници, насочени към сгради, при които се пести енергия и се намаляват емисиите, като например механизма ELENA⁴².

Този механизъм, управляван от ЕИБ по програма „Хоризонт 2020“ за периода 2014—2020 г., е предшественик на подпрограмата „Преход към чиста енергия“. По ELENA се предоставят безвъзмездни средства за техническа помощ за инвестиции в енергийна ефективност и енергия от възобновяеми източници, насочени към сгради и иновативни проекти за градски транспорт и мобилност, с които се пести енергия и се намаляват емисиите.

По този механизъм се предоставя финансова подкрепа за услуги за разработване на проекти по отношение на всички дейности, необходими за разработването и мобилизирането на финансови средства за инвестиционна програма, например: проучвания за осъществимост и проектни проучвания, структуриране на програми, финансово-икономически планове, енергийни одити, обединяване на по-малки проекти, за да формират пакети, подходящи за банково финансиране. Не са допустими разходи, свързани със самата инвестиционна програма, като разходи за хардуер.

Изпълнението на такъв вид механизъм е обвързано със специални споразумения за финансов принос между Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) и Европейската комисия. По механизма се предоставя финансова подкрепа на краен получател съгласно условията, определени в споразуменията за финансов принос.

Подкрепата за финансиране на техническа помощ за инвестиции в енергийна ефективност и енергия от възобновяеми източници няма да надвиши 45 милиона евро за периода 2021—2024 г.

⁴² <https://www.eib.org/en/products/advising/elena/>

5.4. Подкрепа за финансиране на други действия при непряко управление

Съгласно член 62, параграф 1, буква в) от Финансовия регламент Комисията може да делегира задачи по изпълнението на бюджета на различни видове партньори, като международни организации, децентрализирани агенции и публичноправни органи, включително организации на държавите членки.

Изборът на лицата или органите, на които да бъде възложено изпълнението на средства на Съюза, трябва да е прозрачен, обоснован от естеството на действието и да не води до конфликт на интереси.

Съгласно член 154, параграф 3 от Финансовия регламент Комисията гарантира, че субектите, на които са делегирани задачи по изпълнението на бюджета, показват равнище на финансово управление и защита на финансовите интереси на ЕС, което е равностойно на това на Комисията.

Комисията в крайна сметка носи отговорността за изпълнението на бюджета на ЕС и информира Европейския парламент и Съвета за операциите, извършвани от компетентните субекти и лица.

5.4.1. Финансова подкрепа за други дейности при непряко управление в областта на околната среда и климата

С международни организации, децентрализирани агенции и публичноправни органи, включително организации на държавите членки, могат да бъдат подписвани ad hoc споразумения за финансов принос, за да се предоставя ограничена подкрепа за ad hoc дейности от общ интерес.

Примери за действия при непряко управление, финансирани в миналото по програма LIFE, са проведено от ОИСР проучване с целта получаване на надеждни стойности за готовността за плащане, за да се избегнат неблагоприятните последици за здравето поради експозиция на химикали, или извършеното от СЗО актуализиране на насочващите препоръки и информацията за здравните рискове в резултат от замърсяването на въздуха в Европа.

Неизчерпателен списък на действия, планирани за периода 2021—2024 г., включва следните проекти:

- Международен обмен на информация за използването на най-добри налични техники (НДНТ) за контрол на емисиите от промишлеността — Фаза III — ще се изпълнява от ОИСР.
- Паневропейският план за действие за есетрите ще се изпълнява от секретариата на Бернската конвенция (Съвета на Европа).
- Актуализиране на ръководството относно плановете за действие за защита на здравето при високи температури ще се изпълнява от Световната здравна организация — Европейския център за околна среда и здраве (ЕСЕН)

Индикативната сума за този вид действия, изпълнявани при непряко управление от ГД „Околна среда“ и ГД „Действия по климата“, е 3 милиона евро за периода 2021—2024 г.

5.4.2. Финансова подкрепа за мобилизиране на инвестиции от частния сектор в енергийна ефективност

Споразумение за финансов принос с UNEP за мобилизиране на инвестиции от частния сектор в енергийна ефективност чрез Групата на финансовите институции за енергийна ефективност (EEFIG) в рамките на глава 2 „Насърчаване на неутралността по

отношение на климата и чистата енергия“ от приложението към Меморандума за разбирателство между Европейската комисия и Програмата на ООН за околната среда за периода на сътрудничество 2020—2024 г., договорен между Европейската комисия и UNEP.

Работата на EEEFIG осигурява значителен принос за ускоряването на частното финансиране в енергийна ефективност, като понастоящем акцентът е върху Европейския зелен пакт и плана за възстановяването на Европа.

В съответствие с условията, определени в споразуменията за финансов принос, на Финансовата инициатива към Програмата на ООН за околната среда (UNEP FI) се поверява изпълнението на част от дейностите на EEEFIG.

Финансовата подкрепа за UNEP няма да надвиши 0,6 милиона евро за периода 2021—2024 г.

5.5. Проекти, финансирани посредством други форми на финансиране, като по силата на член 9, параграф 3 вноските се включват в 85-те процента

Съгласно член 9, параграф 3 най-малко 85 % от бюджета за програмата LIFE се разпределят за безвъзмездни средства за проекти, финансирани посредством други форми на финансиране до степента, определена в многогодишната работна програма, и за финансови инструменти в рамките на операции за смесено финансиране.

Дейностите, които могат да бъдат взети предвид при изчисляването на минималния праг от 85 % по силата на член 9, параграф 2, буква б), са:

- награди и официални награди, включително всички разходи, свързани с тях (например наградите „Европейско зелено листо“ и „Европейска зелена столица“; „Европейската награда за бизнес“; наградата за „Натура 2000“);
- подкрепа, обмен на ноу-хау и работа в мрежа за подобряване на участието на различни заинтересовани страни в разработването, изпълнението и правоприлагането на политики на ЕС в областта на околната среда и климата (например Платформа за възгледобивните райони в преход, Европейския пакт за климата, Конвента на кметовете за климата и енергетиката, Споразумението за зелени градове, търговската платформа за финансирането на енергийна ефективност, Седмиците на ЕС, посветени на устойчивата енергия, форуми за инвестиции в устойчива енергия, Промисления форум за чиста енергия от възобновяеми източници на енергия, дейности в мрежа в подкрепа на националните органи за контакт за програма LIFE, включително обучение, дейности за взаимно обучение и прояви за обмен на опит);
- изграждане на капацитет и обучение, както и други видове подкрепа за държавите членки и за други участници, на които е възложено прилагането на законодателството и политиките на ЕС, включително техническа помощ за набелязването и насърчаването на зелени инвестиции, партньорските оценки, разработването на насоки и обмена на най-добри практики (програма TAIEX-EIR Peer to Peer, сътрудничество с националните съдии, изграждане на капацитет в държавите членки за разработването на национални инвентаризации на емисиите, Платформа за намаляване на риска за енергийната ефективност (DEEP) и т.н.);
- подкрепа за събирането на данни, информационни системи, бази данни, изследвания и специализирани органи, които дават възможност на заинтересованите страни за достъп до данни за околната среда и климата или да използват такива данни (например рамковото изследване на

земеползването/земното покритие (LUCAS), Европейската информационна система за горите (FISE), Европейската информационна система за водите (EISCV), Обсерваторията за иновации във връзка с емисиите от промишлеността, Европейската информационна мрежа за чужди видове (EASIN), Обсерваторията на ЕС на енергийната бедност, базата данни с резултати от проектите по програмата LIFE);

- адекватно функциониране и сигурност на СТЕ на ЕС (регистъра на ЕС) и производни приложения (МДПА, НТЕ, резерв за стабилност на пазара), включително тържната платформа;
- Непряко управление с международни организации (като СЗО, ОИСР, РКООНИК, UNEP, ФАО, МАЕ, ЕИБ) за постигане на целите, определени в член 3 от Регламента за програмата LIFE (например непряко управление за техническа помощ при инвестиции в енергийна ефективност и енергия от възобновяеми източници, насочени към сгради, при които се пести енергия и се намаляват емисиите).

Комисията докладва ежегодно на комитета за сумата, заделена за тези проекти през предходната година.

6. КУМУЛАТИВНО ФИНАНСИРАНЕ

В някои случаи средствата по програма LIFE могат да се използват за добавяне, допълване или комбиниране със средства по други програми на ЕС. Това може да се случи например за насърчаване, добавяне или насочване на определена конкретна работа по ключови въпроси на околната среда или климата в рамките на други програми.

Тези видове финансиране са насочени към развиване на съгласувани усилия, оптимизиране на полезните взаимодействия и/или преследване на специфични цели на програмата LIFE. Те имат за цел осигуряване на по-голяма ефективност, когато се прибегва до заемни средства, и към създаване на възможност за по-добра координация на подкрепата за крайните бенефициери/получатели.

Кумулативното финансиране би могло да се използва за финансиране на приноса по програма LIFE, например за покани за представяне на предложения, специфични безвъзмездни средства, покани за участие в търг или смесено финансиране на подкрепа, финансирани съвместно с други програми на ЕС и финансови инструменти.

6.1. Метод на управление

Дейността ще се управлява пряко от Комисията или от изпълнителна агенция. Непряко управление ще се използва, ако е обосновано от вида на дейността.

6.2. Изпълняващ орган

Ако е възможно управлението на тези дейности да бъде възложено на повече от една организация, ще бъде избрана организацията, управляваща най-сходните дейности, като се вземат предвид целта и съдържанието на дейностите.

6.3. Правила за изпълнение

Дейността ще се управлява при спазване, доколкото е възможно, на действащите правила по съответните програми.

В случай на отклоняващи се правила и/или за да се избегне прекалено голяма тежест за заявителите, правилата, които ще се прилагат, ще бъдат избрани така, че да се

гарантира ефективност на изпълнението, възможно най-широко участие и максимално опростяване за потенциалните заявители.

Всички покани за представяне на предложения или покани за участие в търг ще бъдат подходящо популяризирани на уебстраницата на програмата.